

Årsredovisning för Österåkers kommun

Gällande bokföringsår 2017

Version: utskick Kommunstyrelsen 2018-03-12

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse	4
Finansiell analys	12
Koncernöversikt.....	17
Miljöredovisning.....	19
Personalredovisning	24
Driftsredovisning, central nivå	25
Driftsredovisning, nämndnivå.....	27
Investeringsredovisning	28
Exploateringsredovisning	28
Verksamhetsberättelse kommunfullmäktige	29
Verksamhetsberättelse kommunstyrelsen.....	31
Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden	33
Verksamhetsberättelse skolnämnden.....	35
Verksamhetsberättelse vård- och omsorgsnämnden	37
Verksamhetsberättelse byggnadsnämnden.....	39
Verksamhetsberättelse miljö- och hälsoskyddsnämnden	41
Verksamhetsberättelse socialnämnden	43
Verksamhetsberättelse produktionsstyrelse	45
Verksamhetsberättelse Armada-koncernen	47
Verksamhetsberättelse Roslagsvatten-koncernen.....	48
Resultaträkning	51
Balansräkning.....	52
Finansieringsanalys	53
Noter.....	54
Redovisningsprinciper.....	59

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Det är dags att summera och redovisa år 2017. Ett år, som i likhet med de senaste åren, inneburit fortsatt positiv utveckling av kommunen och en fortsatt mycket god ekonomi. Kommunens attraktivitet är hög och den positiva tillväxten fortsätter. Antalet invånare ökade med 829 personer under 2017 och det totala invånarantalet i kommunen uppgick per den sista december till 44 130 personer. Det är en ökning med ca 2 %.

Kommunen har som mål att det i snitt ska byggas ca 250-300 bostäder per år. Utfallet för 2017 blev totalt 473 nya bostäder, fördelat på 196 i småhus och 277 i flerbostadshus. Vi fortsätter att detaljplanera i attraktiva lägen för att möta efterfrågan på bostäder med hög boende- och livskvalitet.

Vårt fokus ligger fortsatt på hög kvalitet i kärnverksamheterna. Väl avvägda satsningar och kloka prioriteringar inom dessa har lett till att vi har en hög kundnöjdhet i omsorgen och resultaten i skolan stadigt förbättras. Österåkers skolor har i SKL:s senaste s.k. Öppna jämförelser, vad gäller studieresultat, klättrat till en femte plats i länet och fjortonde plats i hela riket vilket är mycket glädjande. Vi kommer inte slå oss till ro där utan målet om länets bästa skola ligger fast.

2017 års resultat landar på 147,8 miljoner. Soliditeten är ca 63% exklusive pensionsskulden (28% inklusive pensionskulden). Kommunen har till och med utgången av 2017 reserverat hela pensionsskulden, vilket få kommuner i landet lyckats med.

Kommunen arbetar efter sju övergripande inriktningsmål och fem finansiella mål, vilka fullmäktige fastslagit. Dessa mål är ett ramverk som vi sedan förra mandatperioden satt upp. Kommunen arbetar även med en långsiktig ekonomisk planering med en prognosutblick över de kommande tio åren.

Tack vare en fortsatt god ekonomisk hushållning och en god soliditet har kommunen haft möjlighet att fondera en del av överskottet för pensionsskulden. Vid utgången av 2017 var detta belopp ca 700 miljoner som motsvarar ungefär hela pensionskulden. Österåkers kommun har också reserverat medel i en resultatutjämningsreserv och beloppet är 179 Mkr vid bokslutet 2017.

Kommunalskatten har för 2017 varit 17:75:- vilket var länets fjärde lägsta. Inför budget 2018 sänktes kommunalskatten med 40 öre till 17:35:-, vilket placerar Österåker på andra plats i länet. Det är viktigt för individens frihet, för kommunens fortsatta attraktivitet och för en stärkt konkurrenskraft gentemot andra kommuner.

Jag vill framföra ett stort tack till alla kompetenta medarbetare i vår kommun, som gör ett fantastiskt arbete ute i verksamheterna! 2017 års resultat, ekonomiskt såväl som kvalitetsmässigt är alla medarbetares stora förtjänst!

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

OMVÄRLDSFAKTORER

Bruttonationalprodukten (BNP) i Sverige har inte vuxit så snabbt under 2017 som tidigare har prognostiserats. Framförallt var det nettoexporten som drog ned tillväxten under 2017. Men konjunkturen har ändå förstärkts markant och fortfarande är svensk ekonomi inne i en högkonjunktur. För året 2017 beräknas BNP ha ökat med 2,7 %. 2017 års lönesumma överskattades och löneglidningen ser ut att ha blivit mindre än vad som SKL beräknade med hänsyn till konjunkturläget. Detta i sin tur kommer att påverka skatteintäkter i form av slutavräkning som justeras under 2018. Högkonjunkturen når sin topp och resursutnyttjandet i svensk ekonomi börjar förvagas. Därmed finns risk för att ett större glapp uppstår mellan kommunsektorns intäkter och det kraftigt växande behovet av kärnverksamhet som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.

Österåkers kommun har en stark ekonomi och bra utgångspunkt som underlättar genomförandet av Kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål och dess indikatorer, i enlighet med modellen ”Mål och resultatstyrning”. Utvecklingen av skatteunderlaget för 2017 bedöms bli ungefär på samma nivå som kommunen räknade med i budgetförutsättningarna inför 2017. Prognosen för kommunens skatteintäkter visar en positiv avvikelse om knappt 9 mnkr jämfört med vad som budgeterats. Kommunal utjämning för 2017 visar en positiv avvikelse om drygt 28 mnkr jämfört med vad som budgeterats. Detta förklaras i första hand av att utveckling av skattekraften under 2017 beräknats svagare enligt SCB:s bedömning jämfört med i budgetförutsättningarna för 2017.

Befolkning

I Stockholms län ökade befolkningen med 1,7 % och i riket med 1,3 %. Österåkers kommun är en kommun i tillväxt. Befolkningen uppgick till 44 130 personer per 2017-12-31, en ökning med 837 personer eller 1,9 % jämfört med föregående årsskifte. Det är i första hand antal invånare 20-64 år som ökat i kommunen.

Andelen äldre över 65 år har ökat i Österåker under de senaste åren, 155 personer under 2017 varav 85 personer över 80 år. Drygt 18 % av befolkningen är nu över 65 år.

Ungefär 82 % av befolkningsökningen beror på flyttningsnettot.

Arbetslöshet

Arbetslösheten för befolkningen i Österåker uppgick i december till 1,8 %, vilket är samma nivå som december 2016. Öppet arbetslösa personer mellan 18-24 år är 1,6 %, vilket är 0,4 procentenheter högre än 2016. Österåker är dock bland de kommuner i riket som har lägst arbetslöshet.

Arbete och sysselsättning

I åldersgruppen 16 år och äldre var 22 020 personer förvärvsarbetande, varav drygt 64 % arbetar utanför kommunen, framför allt i Stockholm och Täby. Inom Österåkers kommun var 10 882 personer sysselsatta, varav 2 960 personer bor utanför kommunen, främst i Stockholm och Täby.

SKATTEKRAFTEN

Kommunens skattekraft är för taxeringsår 2017 113 % av riksgenomsnittet, vilken innebär en minskning med 1 procentenhet. Detta medför att kommunen får bidrag från inkomstutjämnningen, då kommunerna garanteras ett skatteunderlag per invånare på 115 % av riksgenomsnittet.

KOMMUNENS UTVECKLING

Österåkers expansion har präglat många av kommunens verksamheter även under 2017. Åkersbergas omvandling till modern stad med småstadskaraktär har fortsatt med stadsmässig utveckling i tätortens centrala delar. Kanalstadens första etapp på den östra sidan av Åkers kanal har gått in i sitt slutskede där kommunen avyttrat sista delen under 2017. Markoption gällande etapp 2 är tecknad för bostadsändamål med en bostadsutvecklare.

Flera markaffärer har slutförts under året både med syfte att främja näringslivet och för att möjliggöra bostadsexpansion, bland annat har ett bolag köpts innehållande strategisk mark. Under 2017 har kommunen träffat avtal med Wallenstam om tomträttsupplåtelse för 438 hyresrätter på Norrgårdshöjden och inom Söraområdet. Exploateringen av Runö företagspark, som inleddes 1991 tillsammans med JM, har under 2017 slutförts i samband med att avtal träffats med JM om byte av mark omfattande 52 mnkr.

Behovet av långsiktig strategisk planering avseende mark- och vattenanvändning är stort och ökar i takt med en expansiv utveckling. Utbyggnadstakt och prioriteringsordning av projekt anges bland annat i förslag till ny översiktsplan, fördjupningar av översiktsplanen, bostadsförsörjningsplanen, bostadsbyggnadsprognoser samt i förslag till ny VA-plan.

Kommunen står inför många utmaningar knutna till tillväxten. Inom verksamheter där det finns flera olika utövare, vilket omsättningsmässigt är den större delen, tenderar utbudet att öka när efterfrågan går upp. Andelen verksamhet som utförs i kommunal regi respektive privat regi varierar mellan verksamhetsgrenarna. Inom vård- och omsorg tar privat regi marknadsandelar ifrån kommunal regi. Inom förskolan har andelen kommunal regi minskat något senaste året från att tidigare legat stabilt under flera år, den kommunala grundskolan har under 2017 återtagit marknadsandelar efter att tidigare år tappat medan den kommunala gymnasiet stabilt återtagit marknadsandelar under de senaste åren.

Då verksamhet i privat regi ersätts med peng efter prestation läggs ansvaret för att driva verksamheten på ett ekonomiskt försvarbart sätt över på den enskilda utövaren. Detta innebär att ju högre andel av verksamheten som bedrivs i privat regi, ju lägre ekonomisk risk utsätts kommunen för.

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

Under 2017 har förhandlingarna mellan Sverigeförhandlingen, Stockholms Läns landsting och berörda kommuner resulterat i ett färdigt avtalsförslag. Detta förslag har i sin tur godkänts av Österåkers kommunfullmäktige under året. Regeringen kommer troligtvis behandla godkännandet av avtalet i samband med beslut om nationella/regionala planer som beräknas ske i april/maj 2018. Avtalsförslaget innebär för Österåkers del i korthet att kommunen förbinder sig att 7.020 nya bostäder byggs längs Roslagsbanans sträckning fram till 2035 och får i gengäld att Roslagsbanan byggs ut till Stockholm central via Odenplan.

NY ÖVERSIKTSPLAN

Arbetet med framtagande av förslag till en ny översiktplan har fortgått även under 2017. Planen kommer få stor effekt på samhällsutvecklingen under lång tid framöver. Tidshorizonten för översiktplanen är fram till år 2040, med utblick mot 2060. Under våren 2017 var förslaget ute på samråd. Sedan hösten 2017 har planen varit utställd för granskning. Planering av arbetet med ett tillägg till översiktplanen, med fokus på kust och skärgård, pågår också sedan hösten 2017.

STORA PROJEKT PÅ GÅNG I KOMMUNEN

Även under 2017 har en mängd större projekt hanterats i olika stadier som kommer få stor effekt på samhällsutvecklingen framöver. I vissa fall har förstudier beslutats genomföras, i andra har formell beställning på byggnation lagts och för ytterligare några börjar resultat att synas.

Byggnation av friidrottsarenan, som påbörjades under 2016, har fortgått under 2017. Invigning är nu planerad till Q3 2018.

Vid Näsängen, mellan Svinningevägen och Näsvägen, planeras för uppförande av en multihall. Under 2017 har detaljplanearbetet pågått. Byggstart beräknas ske under 2018.

Under 2017 har projektering genomförts för uppförande av ett övertryckstält vid Sjökarby. Byggstart samt färdigställande kommer ske under 2018.

Nybyggnation av fullstor idrottshall i anslutning till Skärgårdsstadsskolan har färdigställts under året, för föreningslivets och skolans behov. Under året har också beslut fattats om ombyggnation av Skärgårdsstadsskolan med planerad projektering under 2018.

Under 2017 öppnade två nya äldreboenden i privat regi. Norrgårdshöjden i regi av Humana samt Kantarellvägen i regi av Attendo kompletterar nu de tidigare fem boendena i kommunen. Samtliga ingår i kundval enligt LOV, lagen om valfrihet inom vård- och omsorg. Därmed finns sju boende att välja mellan inom kundvalet för särskilt boende.

Första etappen av Österskärsskolans om- och tillbyggnad är färdigställd under 2017, där matsalen tas i bruk Q1 2018. Projektet kommer att genomföras i totalt 4 etapper. Etapp 2 beräknas starta under 2018.

Under 2017 har två olika markoptioner upplåtits gällande byggnation av nya skolor, en i Fredsborgsområdet samt en i Östra Kanalstaden etapp 2.

Dessutom planeras det för en fullstor idrottshall samt rackethall vid Kungsängens IP. Projektering kommer genomföras under 2018.

FRAMÅTBlick

Österåkers kommun förväntas fortsätta växa i snabb takt, både befolkningsmässigt och samhällsmässigt. Detta ställer höga krav på den kommunala organisationen. För att på ett bra sätt, ur medborgarens perspektiv, kunna möta de ökade kraven behöver kommunen vara förberedd. Detta sker på olika sätt. Ett arbete pågår med att uppdatera översiktsplanen. Den ska sedan ligga till grund för kommande beslut kring markanvändning och upprättande av framtida detaljplaner. Den långsiktiga ekonomiska planeringen (LEP) ger prognoser om antal barn, elever, brukare, äldre mm som kommer behöva nyttja de kommunala tjänsterna framöver, så att utbudet kan möta efterfrågan. Att en allt större andel invånare kommer vara äldre ställer ökade krav på effektivitet i de kommunalt finansierade verksamheterna. Österåkers kommun har en god beredskap i och med att dessa utmaningar är uppmärksammade i ett tidigt skede och att strukturer finns på plats för att möta dem.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING

Målstyrningen håller på att förbättras. Under 2017 implementerades Stratsys, ett kommunledningssystem med syfte att underlätta mål- och resultatstyrningen, i alla verksamheter och systemet kommer fortsätta att utvecklas under kommande år. Detta kommer få positiv effekt på mål- och resultatstyrningen när genomförda aktiviteter kan kopplas till övergripande politiska målsättningar. Ett bättre underlag kommer då att erhållas till bedömningen av graden av måluppfyllelse för respektive fastlagt mål.

Under 2017 har Kommunfullmäktige dessutom fastställt en ny modell för mål- och resultatstyrning, där medborgarens perspektiv ska vara styrande för verksamheternas prioriteringar.

Nämndernas mål- och resultatarbete har succesivt förbättrats under de senaste åren. Utvecklingsarbetet med framtagandet och implementeringen av mål- och resultatstyrningsmodellen har inneburit att nämnderna har ett bättre fokus på att redovisa resultatet av sina prestationer.

VISION OCH MÅL

Visionen för Österåkers kommun säger att kommunen ska vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

Under 2017 gavs uppdraget att arbeta vidare med vision 2040.

De inriktningsmål som kommunfullmäktige fattat beslut om och som ska leda till att visionen förverkligas var följande för 2017;

- Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service
- Ekonomi i balans
- Österåker ska vara bästa skolkommun i länet
- Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade
- Österåker ska ha en trygg miljö
- Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka
- Stark och balanserad tillväxt

För att kunna mäta i vilken grad de olika nämnderna lever upp till fullmäktiges inriktningsmål har ett antal indikatorer fastställts. Dessa är för 2017;

- Nöjdhetsindex (NKI) medborgarundersökning och Stockholms Business Alliance (SBA) undersökning
- Fortsatt god ekonomisk hushållning och fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse
- Andel elever med behörighet till gymnasium, lärarnas behörighet, minst godkänd i alla ämnen samt föräldrarnas nöjdhet inom förskoleverksamhet
- NKI hemtjänst och äldreboende samt brukarenkäter inom funktionshinder
- Trygghetsfrågor i medborgarundersökning och trygghetsindex för unga
- Miljörankning enligt Aktuell hållbarhets rankning
- Antal bostäder och arbetsplatser

Måluppfyllelse

Sammantaget har nämnderna lyckats bra med sina resultatmål och kopplingen till inriktningsmålen har blivit bättre. Målet att ekonomin ska vara i balans är det mål som nämnderna lyckats bäst med. Det är endast Produktionsstyrelsen som redovisar ett negativt resultat, där verksamheterna inom vård- och omsorg samt förskola står för de största minusposterna. För att komma till rätta med underskottet har organisatoriska åtgärder genomförts och andra har planerats, vilka beräknas få effekt under 2018.

Skolnämndens målnivåer utgår från Kommunfullmäktiges inriktningsmål "Österåker ska vara bästa skolkommun i länet" samt "Österåker ska ha en trygg miljö". Målnivåerna är högt satta, vilket beror på att det statliga uppdraget föreskriver målet att alla elever ska nå godkända betyg och vara trygga i sin miljö. Därmed finns inget alternativ att sätta lägre målnivåer är vad lagstiftaren kräver. Österåker står sig väl vid jämförelsen med andra kommuner i landet. I en jämförelse av betyg och resultat i nationella prov som genomförts av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, ligger Österåker på en 5:e plats i länet och 14:e plats i landet.

Även de resultatmål som nämnderna beslutat inom ramen för målen om hållbart samhälle och balanserad tillväxt har god måluppfyllelse. Målområdena väger tungt inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämndens verksamhetsområden.

SKL sammanställer varje år inom ramen för ”KKIK - Kommunens kvalitet i korthet”, ett stort antal resultatindikatorer som berör det kommunala uppdraget. Österåker ligger bland de bästa kommunerna i landet då det gäller resultat i grundskola och gymnasium samtidigt som kostnaderna för verksamheterna är låga jämfört med andra kommuner. Väntetider för att få plats inom förskola och äldreomsorg är i ett nationellt perspektiv korta.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål för 2017	Uppföljning 2017	
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service	på väg att uppnås	*
Ekonomi i balans	uppnått för året	*
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	på god väg att uppnås	*
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade	på väg att uppnås	*
Österåker ska ha en trygg miljö	på väg att uppnås	*
Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	uppnått för året	*
Stark och balanserad tillväxt	uppnått för året	*

Vid en jämförelse med övriga kommuner i landet ligger Österåker på 2:a plats gällande effektivitet, enligt senast tillgänglig statistik i den webbaserade kommun- och landstingsdatabasen Kolada. Effektiviteten mäts som avvikelsen mellan kommunens kostnadsbild och den standardkostnad kommunen borde haft utifrån sina förutsättningar.

Finansiella mål

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens medborgare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras samma servicenivå som dagens invånare utan att skattenivån höjs. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De finansiella målen som beslutats i budget 2017 är;

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 % av skatt och bidrag som utgiftstak
- Kommunens utdebitering ska hållas så låg som möjligt under mandatperioden
- Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3,5 % i snitt under mandatperioden
- Investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar ska finansieras med årets resultat
- Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för kommande pensionskostnader, i balansräkningen under posten eget kapital

Nettokostnadsandelen är 93,1 % för 2017. Inför 2017 sänktes skattesatsen 42 öre. Kostnadsutvecklingen per invånare är under 2017 negativ med 1,4 %. Den del av årets nettoinvesteringsvolym om 121,2 mnkr som översteg årets avskrivningar om 41,4 mnkr finansierades av årets resultat. Avsättning för kommande pensionskostnader kommer föreslås vid fastställande av bokslut 2017. Samtliga av kommunens finansiella mål gällande 2017 är därmed uppfyllda.

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Under 2017 har kommunen investerat brutto 124,8 mnkr. Dessutom har 3,6 mnkr erhållits i olika investeringsbidrag, vilket ger nettoinvesteringar om 121,2 mnkr. Detta ska jämföras med nettoinvesteringsramen om 130,5 mnkr.

Förutom investeringar i inventarier om 6,3 mnkr inom produktionsstyrelsen och 1,2 mnkr inom kommunstyrelsens kontor, så avser resterande investeringar samhällsbyggnadsförvaltningen.

Störst investeringar har gjorts inom kategorin reinvestering gator och vägar med netto 33,0 mnkr. Inom denna kategori är projekt Margretelundsvägen störst. Projektet, som innebär förstärkningsåtgärder orsakat av dålig stabilitet och bärighet, har under 2017 haft investeringsutgifter om 11,8 mnkr. Därutöver har 9,0 mnkr investerats i Knipvägen etapp 2 och 3.

Näst största kategori är markinvestering. 17,0 mnkr har investerats i Norrgårdshöjden som framöver kommer upplåtas med tomträtt för flerbostadshus.

15,9 mnkr har investerats i kategorin attraktiv offentlig plats & skärgård. Största enskilda projekt inom denna kategori är Åkers kanal stadspark. Under 2017 har 5,0 mnkr investerats. Projektet innebär ett tillgängliggörande för allmänheten kring Åkers kanal.

Inom stadsutveckling/trafikplan har 14,0 mnkr investerats. Inom denna kategori har projektet väg 276 etapp 4 med dubbla körfält förbrukat mest investeringsmedel, med 9,0 mnkr.

Gång- och cykelvägar har förbrukat 8,0 mnkr och beläggningsåtgärder 7,2 mnkr. Investering i omvandlingsområden har skett med 4,4 mnkr och kultur- och fritidsinvesteringar med 9,9 mnkr.

BUDGETAVRÄKNING

Nämndernas samlade resultat med nettokostnader om 2.014,6 mnkr innebär ett överskott mot nämndernas budgetramar med 8,7 mnkr. Samtliga nämnder utom produktionsstyrelsen (-11,4 mnkr) visade överskott mot budget. Störst överskott återfinns inom byggnadsnämnden, med +6,5 mnkr. Även kommunstyrelsen (+4,6 mnkr), socialnämnden (+3,8 mnkr) samt vård- och omsorgsnämnden (+3,7 mnkr) visade större överskott. Redogörelse för respektive nämnds budgetavvikelse och dess primära orsaker återfinns i verksamhetsberättelserna på sid 29 och framåt.

Verksamhetskostnader bokförda på central nivå visade överskott mot budget om +55,5 mnkr. Främsta orsaken är centralt bokförda exploateringsvinster om +28,7 mnkr vilka inte var budgeterade. Därutöver finns budgetposter för oförutsedda händelser m.m. som visar överskott med +24,2 mnkr. En obudgeterad realisationsvinst avseende markförsäljning till det kommunala fastighetsbolaget finns också bokförd centralt med +7,0 mnkr.

Kommunens finansiella poster inklusive skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämningsystem översteg budget med +43,9 mnkr, där inkomstutjämningsbidraget överstiger budget med +19,4 mnkr och skatteintäkterna med +9,5 mnkr. Generella bidrag från staten överstiger budget med +7,6 mnkr avseende statsbidrag från Boverket för stimulans för ökat byggande.

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat uppgår till 147,8 mnkr, det vill säga 106,8 mnkr bättre än budgeterat. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska den del av årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital reserveras för pensionsskulden. Årets reservation omfattar således 125,5 mnkr. Detta kan längre fram utnyttjas för att möta framtida kostnadsökningar till följd av pensionsförpliktelser.

Balanskravsutredning

Årets resultat enligt Resultaträkningen	147 813
- reducereing av samtliga realisationsvinster	-7 000
+ justering för reavinster enl undantagsmöjlighet	-
+ justering för reaförluster enl undantagsmöjlighet	-
+ orealiserade förluster i värdepapper	-
- justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	140 813
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	-
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	-
Årets balanskravsresultat	140 813
Balanskravsunderskott från tidigare år	-
Balanskravsresultat att återställa	-

Efter de justeringar som behövs göras för att erhålla årets balanskravsresultat är kommunens resultat positivt. Kommunen har dessutom inte några negativa resultat sedan tidigare år som behöver återställas. Därmed uppfyller kommunen balanskravet även för 2017.

Finansiell analys

Syftet med den finansiella analysen är att lyfta fram och identifiera kommunens ekonomiska förutsättningar. Nedanstående beskrivning, enligt RK-modellen, identifierar finansiella problem för att klargöra den ekonomiska hushållningen. Fokus läggs på trender och ett helhetsperspektiv.

RESULTAT OCH KAPACITET

Bild 1 till 7 kartlägger:

- Balansen mellan intäkter och kostnader
- Kapaciteten att möta finansiella svårigheter på lång sikt.

Bild 1 Nämndernas budgetavvikelser

mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Produktionsstyrelsen	-2,7	-1,1	-5,0	-9,7	-11,4
Kommunfullmäktige	0,1	-0,5	-0,1	-0,4	0,2
Kommunstyrelse	0,1	1,8	2,5	10,6	4,6
Kultur- och fritidsnämnd	-	-	-0,8	0,2	0,8
Kultur- och utbildningsnämnd	-1,7	0,2	-	-	-
Skolnämnd	-	-	-2,2	7,3	0,0
Vård- och omsorgsnämnd	-2,9	-3,4	-9,7	2,0	3,7
Byggnadsnämnden	-5,5	0,1	3,4	5,4	6,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0,0	0,0	0,1	0,5	0,4
Socialnämnd	0,2	4,1	3,2	3,9	3,8
	-12,4	1,3	-8,5	19,6	8,7

En grundläggande förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten.

Årets resultat innebär ett positivt utfall gentemot budget i likhet med föregående år. Nämndernas gemensamma resultat överstiger budget med 8,7 mnkr och ännu fler nämnder uppvisar överskott mot budget jämfört med tidigare år. De nämnder/styrelser som visar underskott ges i uppdrag att utarbeta åtgärdsplaner i samband med månadsuppföljningarna.

Bild 2 Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (nettokostnadsandel)

%	2013	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnadsandel	92,1	94,0	94,8	95,8	91,9
Avskrivning (andel)	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
Finansnetto (andel)	0,1	-0,9	-0,6	-0,9	-0,7
	94,0	95,1	96,1	96,7	93,1

Av bild 2 framgår att verksamheten exkl. avskrivningar och finansnetto tog i anspråk 91,9 % av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2017. Avskrivningarnas andel var 1,9 % och finansnettots -3,7 %. Den totala nettokostnadsandelen om 93,1 % innebär att resultatet är

positivt och uppgår till 6,9 % av skatteintäkterna. Ett av kommunens finansiella mål är att nettokostnadsandelen ska vara maximalt 99 %, vilket alltså uppfylls även för 2017.

Bild 3 Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

% / mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Nettoinvesteringar	76,7	81,4	95,0	77,2	121,2
i % av nettokostnad	4,6%	4,6%	5,1%	3,9%	6,2%
Avskrivning/nettoinvest	42%	43%	40%	50%	34%

Trots att trenden i investeringsvolymen är ökande har samtliga av årets investeringar finansierats av egna medel. Ett av kommunens finansiella mål säger att den del av årets investeringar som överstiger årets avskrivningar ska finansieras med årets resultat. För 2017 är nettoinvesteringsvolymen 121,2 mnkr och årets avskrivningar 41,4 mnkr. Den andel av investeringarna som överstiger avskrivningarna täcks av resultatet som visar 147,8 mnkr, vilket innebär att målet är uppfyllt.

Bild 4 Årets resultat

mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Årets resultat	110,0	92,6	76,8	66,9	147,8
Resultat före extr.poster	110,0	92,6	76,8	66,9	147,8
Resultat exkl realisationsvinster	110,0	92,6	76,8	47,7	140,8

Årets resultat uppgår till 147,8 mnkr att jämföra med budgeterat överskott om 41,0 mnkr. Avvikelsen utgörs av verksamhetskostnader för nämnderna om +7,4 mnkr, budgetposter för oförutsedda händelser m.m. +24,2 mnkr, kostnader för pensionsskuld och semesterlöneskuld -11,7 mnkr, övriga centrala verksamhetsposter +7,3 mnkr, exploateringsvinster +28,7 mnkr samt realisationsvinster avseende markförsäljning +7,0 mnkr.

De finansiella posterna avviker från budget med +40,5 mnkr för skatteintäkter och statsbidrag, med +6,2 mnkr för de finansiella intäkterna och med -2,8 mnkr för de finansiella kostnaderna. Kommunens resultat är positivt, vilket är i enlighet med balanskravet.

Bild 5 Soliditet

% / mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Soliditet	67,1%	67,6%	64,7%	61,2%	62,7%
- inkl pensioner inom linjen	6,8%	14,4%	18,5%	21,3%	27,7%
Tillgångsförändring	112	123	176	202	191
Förändring av EK	104,0	90,3	71,8	66,9	147,8

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med det egna kapitalet. Soliditeten exklusive pensionsåtaganden inom linjen uppgår för 2017 till 62,7 %. Den faktiska soliditeten, inklusive pensionsåtaganden, uppgår till 27,7 %. I och med 2012 års resultat blev kommunens egna kapital, inklusive pensionsåtaganden, positivt.

Bild 6 Skuldsättningsgrad

%	2013	2014	2015	2016	2017
Total skuldsättn.grad	33%	32%	35%	39%	37%
varav avsättn.grad	9%	9%	9%	9%	9%
varav kortfr.skuldsättn.	23%	21%	23%	25%	24%
varav långfr.skuldsättn.	1%	2%	4%	5%	5%

Skuldsättningsgraden visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Långfristiga skulder består till 94 % av periodiserade investeringsbidrag. Kommunens banklån amorterades i sin helhet 2010, därefter har kommunen inte haft några långsiktiga lån till banker eller kreditinstitut.

Bild 7 Kommunens intäkter

mnr	2013	2014	2015	2016	2017
Verksamhetsintäkter	291	304	335	441	462
Skatteintäkter	1667	1713	1806	1855	1894
Skatteuttag (%)	18,65	18,65	18,65	18,17	17,75

En viktig del vid bedömning av kommunens finansiella kapacitet är vilken potentiell möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. Denna kapacitet ökar ju lägre skattesatsen är. Inför 2013 sänktes skattesatsen med 25 öre, inför 2016 sänktes den med 48 öre, 2017 med ytterligare 42 öre och under 2017 har beslut fattats om att sänka skattesatsen inför 2018 med 40 öre. Vid en jämförelse av total skattesats för medborgaren inklusive landstingsskatt ligger Österåker inför 2018 på en delad 4:e plats i landet gällande lägst skattetas.

RISK OCH KONTROLL

Bild 8 - 12 kartlägger:

- Risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet
- Kontrollen över den ekonomiska utvecklingen.

Bild 8 Likviditet ur ett riskperspektiv

% / mnr	2013	2014	2015	2016	2017
Balanslikviditet	246%	259%	241%	215%	220%
Rörelsekapital	436	491	517	529	575

Ett positivt rörelsekapital anger att omsättningstillgångarna överstiger kortfristiga skulder, 2017 med 575 mnr.

När det gäller risk ur ett kortsiktigt perspektiv är dessutom betalberedskapen i form av likviditet en viktig komponent. Kommunens likviditet är mycket god. Under 2017 placerades ytterligare 100 mnr av överlikviditeten i kortfristiga värdepapper. Sedan tidigare har 300 mnr placerats med samma syfte samt 130 mnr med avsikt att finansiera kommande pensionskostnader.

Bild 9 Ränterisker

% av totalt lånebelopp	2013	2014	2015	2016	2017
Lån med rörlig ränta	-	-	-	-	-
Lån med bunden ränta	-	-	-	-	-

Då kommunen under 2010 amorterat samtliga banklån exponeras inte kommunen för någon ränterisk gällande lån. Under 2014 placerades 300 mnkr av överlikviditen och under 2017 ytterligare 100 mnkr med syfte att minska ränterisken för tillgodohavanden. Detta innebär att den placerade portföljen har bättre möjligheter till avkastning än löpande kontoplacering men i kombination med en mycket låg risk. Under 2018 antas ett nytt placeringsreglemente för överlikviditet.

Bild 10 Borgensåtagande

mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Borgensåtagande	2734	2634	2812	2946	3190
varav inom koncernen	2730	2630	2809	2944	3188

Av kommunens totala borgensåtaganden avser 0,04 % externa åtaganden och 99,96 % de kommunala bolagen, med fördelningen 86,7 % för Armadakoncernen och 13,3 % för Roslagsvattenkoncernen. Kommunen har inte varit tvungen att infria något borgensåtagande sedan 1999.

Bild 11 Pensionsskuld

mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Inom BR	154	166	179	201	221
Inom linjen	799	770	750	729	706
Totalt	953	936	929	930	927
varav återlånat till verksamheter	823	800	789	786	775

Enligt Lag om kommunal redovisning ska nyintjänade pensionsförmåner redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998 ska redovisas under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Denna del av pensionsskulden är viktig att betrakta ur ett riskperspektiv eftersom skulden löpande skall finansieras över resultaträkningen under de kommande femtio åren.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår till 927 mnkr varav 706 mnkr ligger inom linjen som ansvarsförbindelse. Det innebär således att 76 % av pensionsskulden inte finns upptagen som en skuld i kommunens balansräkning. Dock är 151,7 mnkr placerade i värdepapper för att finansiera topparna under de år som belastas med högst utbetalningar. Resterande del av skulden är återlånad till verksamheten.

Under 2018 antas ett nytt placeringsreglemente för pensionsportföljen.

Bild 12 Finansiell målsättning, budgetföljsamhet och prognossäkerhet

mnr	juni	nov	bokslut
Produktionsstyrelse	0,0	-7,0	-11,4
Kommunfullmäktige	0,0	-0,2	0,2
Kommunstyrelse	1,7	2,7	4,6
Kultur- och fritidsnämnd	0,0	0,7	0,8
Skolnämnd	0,0	2,0	0,0
Vård- och omsorgsnämnd	0,0	4,0	3,7
Byggnadsnämnd	0,0	3,0	6,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0,0	0,5	0,4
Socialnämnd	0,0	4,0	3,8
Total nämnderna	1,7	9,7	8,7

Vid månadsuppföljningen per juni prognostiserade nämnderna ett överskott jämfört med budget för helåret om +1,7 mnr. Vid prognosen i samband med novembers månadsuppföljning hade överskottet ökat till +9,7 mnr. Helårsresultatet slutade på +8,7 mnr jämfört med budget.

KÄNSLIGHET

Bild 13 Känslighetsanalys

mnr	Årseffekt
Skatteunderlagsförändring med 1%	18
Förändrad kommunalskatt med 1 kr	110
Löne- och prisförändring med 1%	19
Inflation med 1%	6

Olika yttre faktorer påverkar kommunens ekonomi olika mycket. Tabellen ovan visar ett urval av händelser och vilken helårseffekt de skulle få på resultatet. För en god ekonomisk beredskap behöver kommunen ha kännedom kring vilken kostnadseffekt olika händelser kan få, för att därigenom skapa förutsättningar att kunna hantera riskerna.

SAMMANFATTANDE KOMMENTAR

I enlighet med RK-modellen har en period av fem år analyserats. Kommunen har under den perioden fortsatt stärka sin ekonomiska ställning. De samlade resultaten är 494 mnr under de fem år analysen omfattar. Senast kommunen gjorde ett negativt resultat var år 2008. De goda resultaten har stärkt kommunen finansiellt och skapat bra förutsättningar inför eventuella finansiella utmaningar i framtiden. Dessutom har skattesatsen sänkts flertalet gånger under de senaste mandatperioderna, bl a under de observerade fem åren med 1 krona och 15 öre.

Överskotten har också möjliggjort att avsättning till både pensionsplacering samt placering av överlikvitet har kunnat ske i två separata värdepappersportföljer. Dessutom har medel reserverats under eget kapital för dels kommande pensionskostnader dels till resultatutjämningsreserv (RUR).

Av årets resultat kan ytterligare medel reserveras för kommande pensionskostnader.

Koncernöversikt

I kommunkoncernen, den sammanställda redovisningen, ingår förutom Österåkers kommun även Armada Fastighets AB samt Roslagsvatten AB. Kommunkoncernen har en balansomslutning om totalt 5,8 mdkr. I fastighetsbolaget ligger fastigheter till ett värde av 2,9 mdkr.

Armada Fastighets AB är helägt och ombesörjer bostads- och lokalförsörjningen i kommunen. Bland Armadas dotterbolag finns Österåkers Stadsnät AB som ansvarar för att bygga ut IT-infrastrukturen i kommunen.

Roslagsvatten AB hanterar den övergripande vatten- och avloppsverksamheten i Österåker, Vaxholm, Vallentuna, Knivsta och Ekerö. Kommunen äger 43,9 %.

Syftet med den sammanställda redovisningen för hela kommunkoncernen är att ge en samlad bild av det totala ekonomiska åtagandet oavsett val av verksamhetsform. Ytterligare upplysningar om ekonomi och verksamhet återfinns i Armadas och Roslagsvattens bifogade verksamhetsberättelser samt i bolagens egna årsredovisningar.

2016 förvärvade kommunen samtliga aktier i Långängens Förvaltnings AB. Företaget har till syfte att äga och förvalta en av centrumfastigheterna. På grund av det ringa värdet av företagets balansomslutning har det inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen, utan innehavet syns bara som en tillgång i form av aktievärdet.

Under 2017 förvärvade kommunen samtliga aktier i bolagen ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB. Inte heller dessa båda bolag konsolideras i den sammanställda redovisningen, dels för det ringa värdet av företagets balansomslutning dels då tidsperioden som företagen kommer vara i kommunens ägo är oviss. ÖGAB har till syfte att äga fastigheten Hagby 1:5, vilken ingår i ett pågående exploateringsprojekt. Österåkers Återvinningscentral AB har till syfte att äga fastigheten Skeppsbol 1:72, vilken för närvarande upplåts till Österåkersvatten AB som driver en återvinningscentral på fastigheten.

Utöver de ovan nämnda företagen har kommunen dessutom ett mindre ägande i följande företag:

- Vårlyjus AB (3,5 %)
- Stockholmsregionen Försäkrings AB (3,7 %)
- Visit Roslagen AB (10,0 %)
- Inera AB (0,16 %)

Kommunen är också medlemmar i följande förbund:

- Norrvatten
- Storstockholms Brandförsvaret
- Samordningsförbundet Södra Roslagen

Viss kommunal verksamhet bedrivs inom ramen för kommunala uppdragsföretag. Det innebär att verksamhet köps av externa entreprenörer efter upphandling eller tillståndsgivning. Köp av externa skolplatser räknas inte in här eftersom dessa agerar efter tillstånd från Skolverket. Kundvals nämnderna ansvarar för att följa upp verksamheten

oavsett driftsform, vilket innebär att lämnade redovisningar om måluppfyllelse m.m. även inkluderar uppdragsföretagen.

ÅRETS KONCERNRESULTAT

Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 167,6 mnkr efter eliminering av koncerninterna poster, vilket är en förbättring jämfört med föregående år med 93,8 mnkr. Koncernens finansnetto uppgick till -28,5 mnkr, det vill säga en försämring med 5,7 mnkr jämfört med 2016. Koncernens soliditet uppgick på bokslutsdagen till 24,1 %.

Armada Fastighets AB (koncernen)

RESULTATRÄKNING (tkr)	BOKSLUT 2017	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
Verksamhetens intäkter	322 750	311 705	310 528
Verksamhetens kostnader	-188 762	-167 511	-186 623
Avskrivningar enl plan	-81 948	-83 347	-74 504
Verksamhetens nettoresultat	52 040	60 847	49 401
Finansnetto	-42 326	-48 499	-40 137
Skatt på periodens resultat	-5 169	-5 318	-5 684
Extraordinära poster	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	4 545	7 030	3 580

Armadas driftkostnader har ökat, vilket får till effekt att resultatet understiger årets budget. Resultatet är dock positivt då både kostnaden för avskrivningar men främst kostnaden för räntor på lån understiger budget på grund av det positiva ränteläget. Årets resultat uppgår till en vinst på 4,5 mnkr.

Roslagsvatten AB (koncernen)

RESULTATRÄKNING (tkr)	BOKSLUT 2017	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
Verksamhetens intäkter	398 656	385 701	373 867
Verksamhetens kostnader	-275 013	-290 305	-269 464
Avskrivningar enl plan	-58 146	-64 214	-57 137
Verksamhetens nettoresultat	65 497	31 182	47 266
Finansnetto	-3 916	-15 776	-3 954
Skatt på periodens resultat	-13 591	0	-9 545
Extraordinära poster	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	47 990	15 406	33 767

Roslagsvatten AB visar ett resultat om 48,0 mnkr, vilket är 32,6 mnkr bättre än budgeterat resultat. Även Roslagsvatten är med en stor lånestock räntekänsligt, vilket bidrar till det positiva resultatet så länge ränteläget är lågt. Dessutom fanns buffertposter i budgeten för oförutsedda händelser vilka inte behövt nyttjas under 2017.

Miljöredovisning

ÖVERGRIPANDE MILJÖARBETE

Österåker tar i år plats 106 av 290 i Aktuell hållbarhets kommunrankning. Det är en förbättring jämfört med plats 227 i förra årets rankning.

Kommunfullmäktige beslutade 2016 om Österåkers miljömål 2016-2019 och Kommunstyrelsen fick i uppdrag att integrera målen i nämndernas verksamhetsplaner, budget och uppföljning. Under 2017 har hållbarhetsstrategen presenterat miljömålsarbetet för nämnderna och hur målen förväntas integreras i verksamhetsplanen för 2018. Samtliga nämnder har tagit miljömål (nämndsmål) för 2018. I och med att miljömålen inte var integrerade i nämndernas verksamhetsplaner för 2017 ingår inte uppföljning av dessa i miljöredovisningen för 2017. I årsredovisningen för 2018 kommer miljömålen att följas upp.

Under 2017 har en arbetsgrupp med miljömålsansvariga från samtliga förvaltningar och de kommunala bolagen bildats. Gruppens uppdrag är att säkerställa implementering av miljömålen i verksamhetsplaneringen samt stötta ett aktivt arbete i linje med dessa. Under 2018 ska behov och möjligheter att utvidga och utveckla miljömålsorganisationen med miljösamordnare eller liknande på enhetsnivå utredas.

För att skapa förståelse och engagemang i miljömålsarbetet hos medarbetare har hållbarhetsstrategen testat ett koncept med miljömålsworkshop med Skolförvaltningen. Detta ska fortsatt erbjudas förvaltningar och enheter under 2018.

I oktober 2017 blev kommunen medlem i Sveriges Ekokommuner, ett frivilligt nätverk för kommuner, landsting och regioner vars syfte är att främja utvecklingen av ett hållbart samhälle. Som medlemskommun får Österåker tillgång till ett omfattande kontaktnät och kan ta del av och sprida goda exempel och idéer.

Fokus för det övergripande miljömålsarbetet 2017 har varit uppstart, organisation, planering samt prioritering av fortsatt arbete. Därutöver har ett antal olika projekt med koppling till miljömålen bedrivits.

KOMMUNSTYRELSEN

Under 2017 har det varit möjligt för föreningar och organisationer att söka bidrag för miljöförbättrande åtgärder, varav sex av nio ansökande föreningar tilldelades bidrag.

Kommunkansliet har fortsatt arbetet med utveckla digital ärendehantering. Det innebär att samtliga nämnder samt fullmäktige huvudsakligen övergått till digitala sammanträdeshandlingar. En övergripande digital hantering innebär besparingar vad avser till exempel brevporto samt papper. Den digitala utvecklingen bedöms leva upp till allmänna krav på en modern effektiv e-förvaltning samtidigt som det också innebär en ökad insyn för allmänheten.

Österåker har också blivit medlem i Sweden Green Building Council (SGBC), en förening och nätverk för hållbart samhällsbyggande, samt anmält Kanalstaden till SGBCs program för hållbar stadsutveckling ”Citylab Action” 2018. Syftet med deltagandet i Citylab Action är att få stöd i arbetet att ta fram ett hållbarhetsprogram för Kanalstaden samt bygga upp kompetensen internt kring hur Österåker kan arbeta med hållbarhetsfrågor i planeringen. Under 2017 har planering inför deltagandet påbörjats och en projektgrupp bildats. Hållbarhetsstrategen har projektlett satsningen men under 2018 kommer en ny tjänst tillsättas, Hållbarhetssamordnare Stadsutveckling, med ansvar för kommande hållbarhetsprogram och utveckling av hållbarhetsarbetet i planeringen.

Under hösten 2017 har också arbete med att ta fram en klimatanpassningsplan påbörjats. Syftet med planen är att öka kommunens beredskap att hantera ett förändrat klimat samt skapa en tydligare struktur för klimatanpassningsarbetet. Klimatanpassningsplanen planeras att antas under våren 2018.

En energi- och klimatrådgivare har anställts hos den strategiska planeringsenheten på 50%, delat med Vaxholms stad. Aktiviteter som genomförts är exempelvis deltagande vid mässor, kontakter med företag och bostadsrättsföreningar samt information om energi- och klimatrådgivning till nya fastighetsägare av småhus. Seminarier om bland annat laddstolpar till bostadsrättsföreningar och solenergi för småhusägare har hållits både regionalt och lokalt.

Samverkan inom åkerströmmens avrinningsområde och de gröna kilarna har fortsatt och utvecklats. För 2018 tar Österåker över som samordningsansvarig inom Åkerströmmens vattenvårdssamverkan och biträdande värdkommun för Grönkilsamverkan.

Hållbarhetsfrågor genomsyrar alltmera alla samhällbyggnadsförvaltningens verksamheter. Sedan 2017 beställs i varje projekt en LCC-kalkyl som ett led i att bygga funktionellt och hållbart. Vid nybyggnationen av kommunens lokaler ska hälsa, miljö och ekonomi vara styrande.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Kultur- och fritidsnämndens resultatmål kopplat till kommunens övergripande miljömål innebär att tillsammans med föreningsliv och studieförbund genomföra anpassade utbildningsinsatser. Riktlinjerna kring detta har inte formulerats under 2017 men bidrag har betalats ut för miljövårdande insatser till Österåkers scoutkår, Friluftsförbundet Österåker samt Österåkers sportfiskeklubb.

SKOLNÄMNDEN

Pedagogcentrum tillhandahåller en webbaserad utbildning för att ta fram handlingsplaner för giftfri miljö i förskolan. I februari 2017 hade samtliga kommunala och majoriteten av de fristående förskolorna handlingsplaner eller har redan fasat ut olämpliga produkter, material och leksaker. Återstående verksamheter kontaktas av Skolförvaltningen för introduktion av webbutbildningen.

Ungdomsmottagningen är miljödiplomerad enligt SLL (Stockholm Läns Landsting).

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Transporter och pappersförbrukning bedöms vara de huvudsakliga aspekterna av vård- och omsorgsnämndens egen verksamhets direkta miljöpåverkan. Möjlighet finns till digitala möten via Skype i samband med till exempel vårdplanering, uppföljning och utbildningar. IT-lösning för digital hantering av bland annat nämndshandlingar till nämndens ledamöter har tagits fram för kommunen. Digital hantering av vård- och omsorgsnämndens handlingar har införts för politiker och tjänstepersoner. Förvaltningen deltar i en arbetsgrupp ledd av kommunens hållbarhetsstrateg med syfte att säkerställa implementeringen av Österåkers miljömål i verksamheterna samt att utveckla och stödja ett aktivt miljöarbete i linje med dessa. I nämndens roll som beställare av verksamhet kan det handla om tydliga miljökrav i upphandling. Detta arbete måste ske i nära samarbete med hållbarhetsstrategen och upphandlingsenheten.

BYGGNADSNÄMNDEN

Som en del av bedömningen vid ansökan om förhandsbesked eller bygglov beaktar byggnadsnämnden avståndet till kollektivtrafik. Som ett led i miljöarbetet har också byggnadsnämnden hjälpt och väglett, där så varit möjligt, byggherrar i att göra miljösmarta val.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har arbetat utifrån nämndens fyra miljömål där tre av dessa har uppnåtts. Nämnden har bland annat genomfört informationsinsatser om den lokala luftkvaliteten och hälsoeffekter på webbplats, vid tillsyn och vid granskning. Misstänkta eller kända förorenade områden som bedöms utgöra mycket stor risk (riskklass 1) eller stor risk (riskklass 2) för påverkan på miljön och människors hälsa har utretts och undersökts. Vid behov genomförs åtgärder i tillräcklig grad utifrån nuvarande eller planerad markanvändning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också arbetat med information om risk för förekomst av radon, uran, bly och arsenik samt behov av provtagning och rådgivning om åtgärder för enskilda vattentäkter. Målet om tillsyn med inriktning på information och kontroll av egenkontroll, avfallshantering och schakt- och rivningsmassor uppnås inte fullt ut. På grund av svårigheter att rekrytera personal har enbart tre av de fyra planerade byggarbetsplatserna fått tillsyn under 2017.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämndens mål för 2017 har varit att driva sin verksamhet på ett för miljön hållbart sätt och att medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter. Under 2017 har socialförvaltningen fortsatt sin miljöinsatsning genom digital nämndhantering, källsortering och strävan att minska antalet resor med bil genom digitalt deltagandet i möten, vårdplaneringar och utbildningar.

En representant från förvaltningens stab har deltagit i en arbetsgrupp ledd av kommunens hållbarhetsstrateg med syfte att ta ett gemensamt grepp om frågorna. Arbetet i gruppen kommer att fortsätta under 2018. I nämndens roll som beställare av verksamhet skulle tydliga miljökrav i upphandling kunna ge en positiv miljöpåverkan på lång sikt. Detta arbete måste ske i samverkan med upphandlingsenheten.

Socialförvaltningen har också deltagit i samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med framtagande av ny översiktsplan.

PRODUKTIONSSTYRELSEN

För 2017 har produktionsstyrelsen särskilt valt att följa upp miljömålet ”Senast 2018 har alla förskolor i kommunen inventerat material och utrustning som barnen kommer i kontakt med samt ha en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasa ut.”.

Under 2017 har arbetet främst inriktats på att kartlägga vilka farliga ämnen som eventuellt kan finnas i förskoleverksamheterna. Kartläggningen kommer under 2018 att utmytna i en handlingsplan för utfasning av material som konstaterats innehålla skadliga ämnen.

Miljömedvetenhet och hållbar utveckling ingår i utbildningen av barn och elever, vilket innebär att frågorna är levande i det vardagliga arbetet.

Anpassningen av de nya soprummen vid förskolor och skolor har ökat tryggheten för barnen när det gäller tillfart för tunga fordon. Ombyggnationerna vid flera enheter har lett till ökade arbetsmiljörisker för personalen som ska frakta avfall från verksamheten till soprummen. Ytterligare anpassningar kommer att ske för att nå ambitionen att alla enheter ska kunna separera sitt matavfall. Måltidsenheten arbetar även aktivt för att, inom given budgetram och gällande upphandlingsregler, använda livsmedel som är ekologiskt producerade. Målsättningen om 20 % ekologiska varor infriats under 2017 då enheten uppnådde 21.7%.

ARMADAKONCERNEN

Armada fortsätter sitt strategiska miljöarbete enligt certifieringen ISO 14001. Belysning både inne och ute konverteras till ledbelysning. Installerande energibesparande källor såsom bergvärme och ventilationer kommer att följas upp och justeras för att optimera och sänka energiförbrukningen. Under året har förbrukningen för bolaget Armada Bostäder avseende värme minskat med 4,4% och förbrukningen av fastighetsel har minskat med 0,6% mot föregående år. För Armada Kommunfastigheter har förbrukningen avseende värme minskat med 0,2% och förbrukningen av fastighetsel minskat med 3,5% jämfört med tidigare år. Dessvärre har vattenförbrukningen ökat i båda bolagen, för Armada Bostäder har den ökat med 1,7% och för Armada Kommunfastigheter har den ökat med 6,1% mot föregående år. Den ökade vattenförbrukningen håller på att utredas vidare.

ROSLAGSVATTENKONCERNEN

Roslagsvatten har ett miljö- och kvalitetsledningssystem som uppfyller kraven i standarden SS-EN ISO 14001 och SS-EN ISO 9001.

Utbyggnadstakten av vatten- och avlopp har varit fortsatt hög under 2017 och exploatering har pågått på många platser. Totalt har 81 nya abonnenter anslutits, dessa avser både en- och flerfamiljshus. Arbetet med att ta fram en VA-plan har fortsatt under 2017 och förväntas antas under 2018.

Under året har flödet in till reningsverken ökat något jämfört med 2016, men nådde ändå inte upp till det höga flödet som var under 2015. Den beräknade mängden tillskottsvatten uppgick under året till 38 % av totala inkommande flöden till verken. Roslagsvatten arbetar kontinuerligt med att minska mängden tillskottsvatten för att öka livslängden på såväl ledningsnät som reningsverk och pumpstationer.

Gällande det planerade reningsverket i Östanå/Roslagskulla har projektet bromsats på grund av förändringar i detaljplanen. Det är i dagsläget inte klart vilken storlek på verk som kommer att behövas i området.

Vid Margretelunds reningsverk har utredningar om möjliga åtgärder för att klara rikt- och gränsvärden när belastningen närmar sig den tillståndsgivna mängden genomförts. Åtgärder har också påbörjats.

Under 2017 har inte beslut tagits vad gäller anslutningen av Margretelund till Käppalaverket. Projektet fortgår och tidplanen kommer att behöva revideras på grund av komplikationer inom Käppalaförbundet. Eventuell anslutning kommer att förskjutas.

Dricksvattnet i kommunen håller god kvalitet och försörjningen har pågått utan större avbrott under året. Vattenförbrukningen i kommunen har under året uppgått till 180 liter per person och dygn.

Den 19 juni antog Kommunfullmäktige reviderade avfallsföreskrifter, vilka började gälla 1 augusti 2017. I samband med arbetet av reviderade avfallsföreskrifter beslutades att insamling och behandling av spillfett (fast fett) ska utgå från och med 1 januari 2018.

Under slutet på 2017 antogs både en ny slamtaxa och en ny avfallstaxa.

Matavfall samlas in från hushåll i villor, flerbostadshus samt verksamheter/storkök och restauranger (både kommunala och privata) motsvaranden drygt 30 kg matavfall per invånare. Det utsorterade matavfallet används till produktion av fordonsgas (biogas) och biomull.

En rad åtgärder genomfördes kring verksamheten för insamling av avfall i skärgården som resulterade i färre driftstörningar och förseningar i hämtningen under 2017. Fortsatt arbete med digitalisering av system för registrering av planerat och utfört arbete har pågått, vilket underlättar administration, kommunikation och uppföljning.

Förbättringsåtgärder har också genomförts på Brännbackens återvinningscentral.

Personalredovisning

PERSONALFAKTA

Personalstatistiken avser månadsavlönade under 2017 om inget annat anges.

	2017	2016
Antal årsarbetare tillsvidare	1514	1525
Antal årsarbetare tidsbegränsade	240	164
Summa årsarbetare	1754	1689
Antal anställda månadsavlönade	2166	2158
varav 477 anställda månadsavlönade män år 2017		

En markant ökning har skett gällande antal tidsbegränsade årsarbetare, då främst inom Produktionens verksamheter. Detta beror på att antalet provanställningar har ökat och även anställning av obehöriga lärare som anställdts tidsbegränsat enligt skollagen.

Medarbetarna i Österåkers kommun är anställda med olika anställningsformer. 2017 var 254 personer anställda på allmän visstidsanställning, 64 personer på vikariat, 205 personer var anställda på annan tidsbegränsad anställning och 1800 personer var tillsvidareanställda.

Av de tillsvidareanställda är andelen kvinnor 80 %, 81 % för 2016. Medelåldern för månadsavlönade är 47 år för kvinnor och 44 år för män.

Av den möjliga arbetstiden enligt avtal har mertid har utgjort 0,5 % 2017, 0,6 % för 2016, och övertid har utgjort 0,3 % 2017, 0,3 % för 2016.

Personalomsättning, d.v.s. externa avgångar på egen begäran, uppgår 2017 till 12,2 % att jämföra med 2016 då personalomsättningen uppgick till 16,1 %.

Socialförvaltningen (Socialnämnden) står för den största minskningen år 2017 med 9,4 % till skillnad från 2016 då den var 29,9 %

Pensionsavgångarna har minskat något från 54 personer 2016 till 26 personer 2017.

PERSONALKOSTNADER

Personalkostnader i förhållande till kommunens totala verksamhetskostnader är för 2017 40,7 %, vilket är i nivå med 2016 då de utgjorde 40,4 %.

HÄLSOBOKSLUT

Redovisningen av sjuktalen följer SKLs definierade nyckeltal för sjukfrånvaro. Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid var under 2017 6,6 %, 6,9 % för 2016. Långtidssjukskrivnas, d.v.s. 60 dagar eller mer, andel av total sjukfrånvaro uppgick till 49,4 %, motsvarande siffra var 48 % 2016.

Sjukfrånvaro i procent uppdelat på kön och åldersgrupper

Kön	% Sjuk
Män	5,2%
Kvinnor	7,0%
Total	6,6%

Ålder	% Sjuk
0-29 år	5,3%
30-49 år	6,6%
50-99 år	7,0%
Total	6,6%

47,6 % av alla månadsavlönade har inte haft någon sjukdag under 2017.

Under året har 63,3 % utnyttjat rätten till friskvårdsbidrag, 60,9% för 2016. Bidraget används mest till individuell träning och gruppträning.

Under året har 4 % av kommunens anställda sökt så kallat personalstöd via extern leverantör. Under 2016 var sökfrekvensen densamma.

Under året har 515 anställda, 496 för 2016, omvandlat motsvarande semesterdagstillägget mot ledig tid, av de ca 2000 månadsavlönade som är berättigade.

Med arbetsskador menas tillbud, olycksfall, färdolycksfall samt arbetssjukdomar. Under året har 177 tillbud inkommit, 94 olycksfall, 8 färdolycksfall och 4 arbetssjukdom. De flesta anmälningar kommer från Produktionsförvaltningen.

Driftsredovisning, central nivå

Driftsredovisning per slag, inkl interna poster (tkr)	Budget 2017	Utfall 2017	Budget- avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	100 499	108 072	7 573	105 497
Övriga intäkter	1 308 141	1 363 893	55 752	1 343 550
Summa intäkter	1 408 640	1 471 965	63 324	1 449 046
- Varav interna intäkter		1 072 457		1 045 655
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-951 982	-978 070	-26 089	-931 076
Lokalkostnader	-183 424	-204 190	-20 765	-198 485
Kapitalkostnader	-51 868	-52 893	-1 026	-55 871
Köp av verksamhet	-1 844 933	-1 842 414	2 520	-1 781 686
Övriga kostnader	-399 703	-410 294	-10 590	-420 587
Summa kostnader	-3 431 911	-3 487 861	-55 950	-3 387 705
- Varav interna kostnader		-1 134 496		-1 151 096
Verksamhetens nettokostnader	-2 023 270	-2 015 896	7 374	-1 938 659
Ökning semesterlöneskuld	-1 000	-3 804	-2 804	-3 057
Intern kapitalränta	5 670	12 947	7 277	17 567
Statsbidrag maxtaxa	15 700	15 752	52	17 155
Pensioner, regleringspost	-43 000	-51 901	-8 901	-50 502
Särskilda insatser	-1 000	0	1 000	0
Lokaler	-10 000	0	10 000	23
Oförutsedd verksamhet	-15 000	-1 819	13 181	0
Exploateringsvinster	0	28 692	28 692	0
Reavinster avseende markförsäljning	0	7 000	7 000	19 198
Järnvägsbro Rallarv, medfinansiering	0	0	0	-60 000
Nettokostnad inkl centrala poster	-2 071 900	-2 009 029	62 871	-1 998 275
Skatteintäkter	1 884 400	1 893 887	9 487	1 855 318
Utjämningsystem och statsbidrag	130 000	158 320	28 320	106 770
Fastighetsavgift	86 400	89 123	2 723	83 872
Finansiella intäkter	13 500	19 662	6 162	23 349
Finansiella kostnader	-400	-1 746	-1 346	-1 951
Fin. kostn. pensionsskuld	-1 000	-2 404	-1 404	-2 161
Årets resultat	41 000	147 813	106 813	66 921

Driftsredovisning, nämndnivå

Driftsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2017	Utfall 2017	Budget-avvikelse	Utfall 2016
Produktionsstyrelsen	0	-11 431	-11 431	-9 735
Intäkter	1 040 686	1 061 989	21 303	1 048 200
Kostnader	-1 040 687	-1 073 420	-32 734	-1 057 935
Kommunfullmäktige mm	-11 220	-11 022	198	-11 450
Intäkter	30	2 595	2 565	3 253
Kostnader	-11 250	-13 617	-2 367	-14 703
Kommunstyrelsen	-169 750	-165 158	4 593	-161 493
Intäkter	93 450	105 657	12 207	96 935
Kostnader	-263 200	-270 815	-7 615	-258 427
Kultur- och fritidsnämnden	-80 950	-80 112	838	-81 293
Intäkter	7 250	8 168	918	7 663
Kostnader	-88 200	-88 280	-80	-88 956
Skolnämnden	-1 038 275	-1 038 256	19	-987 822
Intäkter	89 350	93 570	4 220	91 681
Kostnader	-1 127 625	-1 131 826	-4 201	-1 079 503
Vård- och omsorgsnämnden	-588 200	-584 479	3 721	-562 345
Intäkter	70 874	74 455	3 581	69 485
Kostnader	-659 074	-658 934	140	-631 830
Byggnadsnämnden	-34 350	-27 819	6 531	-28 093
Intäkter	13 300	15 114	1 814	14 573
Kostnader	-47 650	-42 933	4 717	-42 666
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-7 600	-7 151	449	-6 750
Intäkter	5 450	5 133	-317	5 225
Kostnader	-13 050	-12 284	766	-11 976
Socialnämnden	-92 925	-89 143	3 782	-89 369
Intäkter	88 250	108 061	19 811	112 366
Kostnader	-181 175	-197 204	-16 029	-201 735
Verksamhetens intäkter	1 408 640	1 474 743	66 102	1 449 379
Verksamhetens kostnader	-3 431 911	-3 489 313	-57 402	-3 387 730
Verksamhetens nettokostnad	-2 023 270	-2 014 570	8 700	-1 938 351

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2017	Utfall 2017	Budget-avvikelse	Utfall 2016
Produktionsstyrelsen	-4 000	-6 332	-2 332	-4 237
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-4 000	-6 332	-2 332	-4 237
Kommunstyrelsen	-124 300	-96 632	27 668	-71 382
Inkomster	22 300	3 144	-19 156	31 964
Utgifter	-146 600	-99 776	46 824	-103 347
Byggnadsnämnden	-2 200	-1 259	941	-1 558
Inkomster	300	447	147	208
Utgifter	-2 500	-1 706	794	-1 767
Verksamhetens inkomster	22 600	3 591	-19 009	32 173
Verksamhetens utgifter	-153 100	-107 814	45 286	-109 350
Verksamhetens nettoutgifter	-130 500	-104 223	26 277	-77 178

Markförvärv (tkr)	Budget 2017	Utfall 2017	Budget-avvikelse	Utfall 2016
Norrgårdshöjden	0	-17 000	-17 000	0

Total anskaffning av anläggningstillg	-130 500	-121 223	9 277	-77 178
---------------------------------------	-----------------	-----------------	--------------	----------------

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisning per område	Balanserade nettoutgifter 2017-01-01	Utfall i exploateringsredovisningen 2017	Resultatfördes 2017	Balanserade nettoutgifter 2017-12-31
Åkersberga tätort	-33 148	-41 745	-598	-74 295
Svinninge	-1 857	-1 664	-143	-3 378
Ljusterö	27	96	148	-25
Rosenkälla	-258	0	755	-1 013
Brännbacken	593	-31 400	755	-31 562
Övrigt	-2 726	-304	-1 100	-1 930
Planintäkter	0	2 645	2 645	0
Summa	-37 369	-72 372	2 462	-112 203

Verksamhetsberättelse kommunfullmäktige

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

- Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i Kommunfullmäktige, för mandatperioden 2019-2022, har antagits.
- Modell för ”Mål- och resultatstyrning” för Österåkers kommun har antagits.
- Avtal med Sverigeförhandlingen gällande medfinansiering av Roslagsbanans förlängning till T-Centralen via Odenplan har beslutats.
- Medfinansieringsavtal väg 276 Rosenkälla-Åkersberga etapp 4, Margretelundsvägen – Söralidsvägen, har beslutats.
- Övergripande kostpolicy för Österåkers kommun har antagits.
- Beslut har fattats om att övergå från nuvarande två valkretsar till en valkrets från och med det allmänna valet 2018 och tills vidare.
- Avfallstaxa (Taxa för tömning av hushållsavfall) har reviderats.
- Kommunfullmäktige har antagit 8 detaljplaner.
- Kommunfullmäktige har slutbehandlat 36 motioner.
- Till Kommunfullmäktige har inkommit 26 medborgarförslag varav 2 bedömts vara av principiell eller övergripande karaktär och därför slutbehandlats av fullmäktige.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Kommunfullmäktige redovisar ett utfall jämfört med budget om +0,2 mnkr för 2017. Utfallet visar att såväl intäkter som kostnader överstiger budget. Intäktsavvikelsen utgörs i huvudsak av driftsbidrag från Migrationsverket avseende återsökning av kostnader för ensamkommande flyktingbarns gode män.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller annars av större vikt för kommunen t.ex. mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra viktiga ekonomiska frågor, organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare samt revisorer, ekonomiska förmåner till förtroendevalda, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Valnämnden har under 2017 sammanträtt vid 3 tillfällen inför det allmänna valet den 9 september 2018.

Partistödet har utbetalats i enlighet med det regelverk som antagits av fullmäktige.

Revisorerna har enligt kommunallagens lydelse att i den omfattning som följer av god revisionsred granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden.

Revisorerna skall därvid pröva om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande
- den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig

Revisorerna utför inom ramen för sin årliga revisionsplan redovisnings- och förvaltningsrevisionella projekt. Dessa har till främsta syfte att initiera förbättringar och omprövningar av verksamheter, system och rutiner. Revisorerna har även som mål att arbeta förebyggande och rådgivande. I kommunallagen stadgas att revisorerna årligen granskar all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden och genom de utsedda lekmanrevisorerna verksamheter som bedrivs av kommunala bolag.

Överförmyndaren har tillsyn över att ställföreträdarna (gode män/förvaltare) använder huvudmannens medel till dennes nytta och att tillgångarna placeras tryggt.

Överförmyndarverksamheten ska ge god service till ställföreträdare och andra som är beroende av service från överförmyndarverksamheten.

Kostnader inom överförmyndarverksamhet består i huvudsak av tre delar; kostnader till Täby Kommun för gemensamt kansli, arvode för ansvariga samt ersättning till uppdragstagare.

Under 2017 har förvaltningen inlett ett arbete med syfte att återta tjänstemannaorganisationen avseende överförmynderiverksamheten i enlighet med Kommunfullmäktiges uppdrag till Kommunstyrelsen.

FRAMTIDEN

Österåkers nya organisation för överförmyndarverksamheten beräknas vara i drift vid årsskiftet 2018/2019.

Kommunens nämnder samt Kommunfullmäktige strävar efter att under 2018 övergå till en mer digital distribution av sammanträdeshandlingar.

Allmänna valet äger rum 2018-09-09. Kommunfullmäktiges nya mandatperiod startar 2018-10-15 med det första sammanträdet 2018-10-22.

Verksamhetsberättelse kommunstyrelsen

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Österåkers kommun hamnar på plats 106 av 290 i årets kommunrankning.
- I oktober 2017 blev Österåkers kommun medlem i Sveriges Ekokommuner.
- Österåkers kommun har förbättrat sitt resultat i SKL:s rankning av kommunala webbplatser från 75 till 89 procent. Snittet för de 240 kommuner som deltog i rankingen var 79 procent. Österåker placerar sig därmed på delad 45:e plats.
- En näringslivsstrategi med tillhörande handlingsplan har tagits fram.
- En heldagsutbildning för kommunanställda och tjänstemän med fokus på våldsbejakande extremism har genomförts.
- Dialog om hur kommunen ska arbeta med att bli Sveriges kvalitetskommun 2021 pågår.
- Stratsys har införts för hela organisationen.
- Modell för mål- och resultatstyrning har antagits under året.
- Kommunen har tagit beslut att upplåta fastigheter Berga 6:682, Berga 6:683 samt Hacksta 1:72 med tomträtt för ändamålet hyresbostäder. Sammanlagt planeras 438 hyresrätter inom tomträttsupplåtelseerna.
- Kommunen har under 2017 upplåtit markoption för etablering av en F-9 skola inom Östra kanalstaden etapp 2.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Kommunstyrelsens utfall för 2017 motsvarar ett överskott mot budget om 4,6 mnkr, varav ett överskott om 4,7 mnkr som återfinns inom Samhällsbyggnadsförvaltningens delar (SBF KS).

Inom SBF KS hänförs stor del av överskottet till utredningsuppdrag samt mark- och exploateringsprojekt. Knutet till mark- och exploateringsprojekt har det under året skett markförsäljningar som resulterat i vinster om 35,7 mnkr vilka särredovisas centralt enligt gällande rutiner. Kart- och mäthenheten redovisar ett överskott som bl a härleds till ökade volymer på kart- och mätbeställningar.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

En ny modell för mål- och resultatstyrning har beslutats under året.

IT-enheten har under 2017 skapat Itguiden.osteraker.se för att användarna ska få snabbare hjälp i både PC och Apple-miljö. IT-enheten har även arbetat med att förbereda inför den nya Dataskyddsförordningen som träder i kraft våren 2018 och därmed ersätter Personuppgiftslagen.

Arbetet med digital ärendehantering har fortsatt inom Kommunkansliet samtidigt som en förstudie för e-arkiv har genomförts. Stratsys har börjat implementeras i verksamheterna. Kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige fattade under året beslut om näringslivsstrategin med tillhörande handlingsplan. Arbetet med strategin kan löpande följas på kommunens hemsida.

Österåkers kommun är efter beslut i Kommunfullmäktige part i Sverigeförhandlingen vilket innebär att fram till 2035 tillskapa ca 7 000 nya bostäder kring stationerna Åkersberga, Åkers Runö, Täljö och Rydbo.

Ett arbete har påbörjats med att utreda anropsstyrd kollektivtrafik på Ljusterö.

FRAMTIDEN

Fortsatt utveckling av målstyrningssystemet Stratsys kommer att ske. Systemet kommer under de närmaste åren utvecklas till ett heltäckande ledningsinformationssystem.

Under 2018 kommer Strategiska planeringsenheten bl.a. att förbereda beslut om ny översiktsplan och VA-plan, fortsätta arbetet med ett tematiskt tillägg för Kust och skärgård samt aktualitetspröva programmet för Östanå-Roslagskulla-Wira.

Under det kommande året kommer försäljning av verksamhetsmark i Brännbacken påbörjas till olika intressenter. Tillträde till fastigheterna beräknas ske 2019-2020. Fokus kommer även vara att ta fram projekt som gör det möjligt att nå målet att skapa 7000 arbetstillfällen inom kommunen fram till 2035.

Under 2018 kommer det ske en ny upphandling av entreprenör för kommunens turistverksamhet. Det kommer även att inledas en ombyggnad i Alceahuset för att möjliggöra ett Servicecenter. I projektet ingår också att förbättra skalskyddet till lokalerna i Alceahuset och förlägga mötesrum för externa möten i husets entréplan.

Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Fältgruppen har utökats med ytterligare två tjänster och består sedan i april av fyra fritidsledare
- Parkteatern, Marionetteatern samt Kullehusteatern gästspelade på Ekbacken i augusti med fri entré, vilket lockade närmare 1 000 personer.
- Det nya inkluderingsbidraget har betalats ut till sex olika föreningar.
- Berga teater har rustats upp med ny ljud- och ljusanläggning, nya stolar mm.
- Offentliga föreställningar har hållits på Berga teater och Säbykyrkan, sammanlagt 5 evenemang med bl.a. tangofest för att fira Finland 100 år av självständighet.
- En ny kulturhistorisk slinga på Husarö med skyltar och dramatiserade ljudguider på svenska och engelska har invigts, i samarbete med Husarö Lotsmuseum och hembygdsförening.
- En utställning och film har producerats om de uppmärksammade utgrävningarna i Träsättra hösten 2016.
- Nämnden har finansierat en forskningsgrävning i Lappdal, kommunens äldsta kända boplatslämning från stenåldern. Allmänheten kunde medverka under 2 höstveckor.
- Skolbiosatsningen ”Filmfestivalen för mänskliga rättigheter” lockade över 2 000 av kommunens skolelever till visningar på Berga teater och Bio Facklan.
- Ny konst placerades i Kanalparken: skulpturerna Celeste av Mats Åberg och Nuna av Tomas Lacke.
- Reparationer och ytterligare anläggning av ridstigar har skett under året.
- Kostnadsfritt inträde genomfördes för barn upp till nio år på kommunens bad.
- Kommunen ligger nu bland de 10 kommuner i landet med bäst öppettid för kommunens bad.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens ekonomiska utfall uppgick till +0,8 mnkr som avvikelse mot budget. Lägre kostnader än budgeterat främst beroende av färre antal kurser inom musikskolan är orsaken.

Musikskolorna har bedrivit 1 901 kurser för 1400 elever, simhallar har haft 100 812 besök, inom Sport och friluftsverksamheten har 339 000 bidragsberättigade deltagartillfällen hållits, fritidsgårdar har haft 61 000 besök, biblioteket 151 000 besök och 175 kulturarrangemang för målgruppen barn och unga har hållits.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Driften i Söra simhall samt Solskiftesbadet åligger via avtal Medley. Besöksantalet med totalt 100 812 besök är en ökning med över elva tusen besök sedan året innan. En av orsakerna till det ökade intresset är de kostnadsfria baden för barn upp till 9 år.

I Hacksta friluftsområde har ett nytt utomhusgym byggts och hinder till en hinderbana anlagts. Godkänd belysning har installerats i Domaruddsspåret samt Söraspåret och i samband med det har större röjningsarbeten genomförts längs med spåren.

I år fyllde arrangemanget Österåkersmilan 30 år. Motionsloppet lockar omkring 1000 deltagare och ännu fler åskådare.

Bidraget ”Ungas egen organisering” delades ut till elva olika projekt, flertalet av dessa är lovaktiviteter som ungdomar själva arrangerat. Det finns även integrationsprojekt och samtyckesprojekt bland bidragsansökningarna som nu visar en stor bredd.

Sommarlovsaktiviteter ”Sommarklubb” för barn och ungdomar kunde genomföras under fyra veckor i juli.

Under rubriken Familjelördagar och Skapande söndagar har 29 offentliga programpunkter för barn och unga arrangerats i samarbete med bland annat Österåkers konstförening och Åkersberga finska förening.

Biblioteken har löpande erbjudit en mängd aktiviteter såsom datakurser, bokcirklar, författarbesök, föreläsningar, biblioteksvisningar, advokatjour, släktforskning och språkcaféer. En föreläsning om Fake News hölls där Jack Werner pratade om vikten av att vara uppmärksam på sociala medier.

FRAMTIDEN

Nämndens förvaltning är fortsatt involverad i arbetet med kommunens anläggningsprojekt, där stort fokus kommer ligga på multihallen.

Riksidrottsförbundet har tagit strategin ”Idrott hela livet”. Fokus läggs mer på rörelseglädje och motionsidrott. Stockholmsidrotten kommer tillsammans med kommunen och dess föreningar ha ett nära samarbete för att hitta de lokala utmaningarna och förutsättningarna.

Ett nytt kulturmiljöprogram kommer tas fram.

Ett arbete med att renovera Slussvaktarbostadens exteriör kommer att starta under 2018.

Meröppet-projektet startar på Ljusterö under våren 2018. Ljusteröborna får tillgång till biblioteket fem dagar i veckan fram till klockan 19.

Verksamhetsberättelse skolnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Prolympia AB lade ner verksamheten i Åkersberga och kommunen övertog skolan med start den 1 maj under namnet Röllingbyskolan.
- Helleborusskolan etablerade sig i Österåkers kommun.
- Auktorisation av utförare infördes inom kommunal vuxenutbildning.
- Utbildning av barnskötare till förskollärare startade i samarbete med Uppsala Universitet.
- Ungdomsmottagningen överfördes organisatoriskt till Skolnämnden.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens nettokostnad uppgick till 1 038 mnkr vilket är en ökning med 5 % jämfört med föregående år. Utfallet är samma som budgeterat men avvikelser på volymer finns i flera verksamheter. Ca 90 % av nämndens ram fördelas via peng per barn eller elev och kostnadernas storlek beror på volymer i respektive verksamhet. 2017 fanns ca 2 300 barn i förskola, 165 i pedagogisk omsorg, ca 6 200 i grundskola, 3 050 i fritidshem samt 1 650 i gymnasiet.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Pedagogcentrum har anordnat föreläsningar samt erbjudit handledning och kurser till förskolor och skolor. Insatser inom teknik, IT och programmering har förstärkts. En webbaserad utbildning för tillgänglig lärmiljö har erbjudits all personal. En utbildning av ca 40 barnskötare till förskollärare har startat i samverkan med Uppsala Universitet.

Officiell statistik för förskolan finns inte tillgänglig förrän den 25 april men kommunens egen sammanställning visar att antal barn per årsarbetare per oktober 2017 låg på totalt 5,5 jämfört med 2016 då antal barn per årsarbetare var 5,9. Andelen förskollärare låg i oktober 2017 på totalt 30 procent.

Skolförvaltningen samordnar VFU platser (Verksamhetsförlagd utbildning) inom kommunens skolor, samverkar med lärosäten och initierar utbildning för handledare. Under 2017 har 30-40 studenter/termin placerats.

I SKLs Öppna jämförelser för grundskolan där landets 290 kommuner rangordnas i förhållande till varandra kom Österåker år 2017 på plats 14 jämfört med plats 130 år 2014. Inom länet ligger Österåker på femte plats.

Ett av Skolnämndens resultatmål 2017 var att öka andelen behöriga lärare. Andelen lärare med legitimation och behörighet i minst ett ämne var under läsåret 2016/2017 70 %, vilket var en marginell ökning jämfört med läsåret innan. Andelen med pedagogisk högskoleexamen var 76 %.

Det kommunala aktivitetsansvaret omfattar ungdomar mellan 16 och 19 år som inte arbetar eller studerar på nationella program i gymnasieskolan. Totalt under 2017 har 58 ungdomar tackat ja till studie- och yrkesvägledning och/eller coachande samtal och stöd.

Andelen studerande med godkända betyg var 83 % inom gymnasial vuxenutbildning, vilket var samma resultat som föregående år och 84 % inom grundläggande vuxenutbildning, vilket innebar en mindre ökning sedan föregående år.

Ungdomsmottagningens uppdrag är att främja hälsa hos Österåkers ungdomar i åldern 12 - 23 år. Verksamheten bedrivs i samverkan mellan kommun och Stockholms läns landsting.

FRAMTIDEN

Befolkningsutveckling i samband med det ökade bostadsbyggandet medför ett ökat behov av förskolor och skolor.

Andelen behöriga förskollärare, fritidspedagoger och lärare behöver öka.

Ökat antal elever tas emot i så kallade resursskolor för särskilt stöd, vilket medför ökade kostnader och ökad administration till följd av hantering av tilläggsbelopp och överklaganden.

Verksamhetsberättelse vård- och omsorgsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- En ny hemtjänstutförare har tillkommit under året och en har avslutat sitt uppdrag.
- Temabo AB övertog driften av Enebackens äldreboende den 1 april.
- Två nya äldreboenden har öppnat i oktober och ingår i kundvalet särskilt boende, Norrgårdshöjden i regi av Humana och Kantarellvägen i regi av Attendo.
- En ny korttidsenhet har öppnat på Enebackens äldreboende med inriktning demens/växelboende.
- Solskiftets platser för växelboende flyttades till Muskötvägens korttidsboende.
- Gratis broddar har delats ut till personer som är 70 år eller äldre.
- Statliga stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen har fördelats.
- Kommunala medel för aktiviteter och samvaro inom äldreboenden med fokusområdet digitalisering är fördelade.
- Nya beställningar är framtagna och överlämnade till Produktionsstyrelsen för Fixartjänst, träffpunkt Ruffen och kontaktpersoner SoL.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Vård- och omsorgsnämndens resultat för 2017 visar ett budgetöverskott på 3,7 mnkr. Positiva avvikelser jämfört med budget finns framförallt inom Hemtjänst och inom Övrig äldreomsorg. Anledningen till det positiva utfallet inom hemtjänst på 3,2 mnkr beror på den lägre utförandegraden jämfört med tidigare år. Övrig äldreomsorg har ett positivt budgetutfall jämfört mot budget med 2,9 mnkr och beror på att kommunen inte har samma behov av korttidsplatser som tidigare.

Äldreomsorg motsvarade cirka hälften av nämndens totala kostnader. Verksamheterna LSS och Psykiatri vuxna stod för cirka 30 procent av kostnaderna och resterande 20 procent var fördelat på verksamheter inom Barn och Unga, Personligt ombud samt administration.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Vårdtiden på korttidsplatser har kortats ner genom ett förändrat arbetssätt som innebär att varje kund ska ha ett tydligt mål med korttidsboendet och tätare uppföljningar. Detta har i sin tur bidragit till att antalet korttidsplatser har kunnat minskas.

Tillgången på platser i särskild boende har varit god, vilket lett till kortare väntetider. I slutet av året var det en viss väntetid för inflyttning till särskilt boende med somatisk inriktning.

Köp av platser i särskilt boende utanför kommunen sker nu endast undantagsvis, om det bedöms finnas behov av specialiserad verksamhet som inte finns tillgänglig i valbara verksamheter inom kommunen.

Temabo AB har under året övertagit driften av äldreboendet Enebacken då HSB omsorg avslutade sitt uppdrag efter tio år.

Nämnden har valt att gå med i en satsning som drivs av KTH, kungliga tekniska högskolan, samt näringslivet i samverkan. Det gör att kommunen har möjlighet att ingå i projekt kring utveckling av 5G-nätet och därtill anknutna välfärdsteknologiska tjänster.

Utbildning av anhöriga till personer med psykisk ohälsa har genomförts. Det finns en fortsatt efterfrågan på kunskap och nätverk från föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionshinder. Flera föreläsningar, anhöriggrupper och nätverksträffar har anordnats.

Uppsökande hembesök har erbjudits personer som under året fyllt 79 år. Syftet med hembesöket har varit att informera om den service och stöd som kan erhållas via kommunen samt informera om fallförebyggande åtgärder i närmiljön. Det är personer som inte har hemtjänst eller särskilt boende som fått erbjudandet.

För en ökad tillgänglighet och effektivitet har telefontider införts för biståndsandläggarna. Uppdaterad information finns via webb, lokaltidningar, nyhetsbrev, bibliotek och skriftlig information. Anpassad information och kommunikationssätt utifrån individens förmåga att ta emot information erbjuds. Via kommunens träffpunkter har information lämnats muntligt och skriftligt till besökarna en gång per termin. Möjlighet att träffa biståndshandläggare, demenssjukköterska, äldreombud och anhörigkonsulent har funnits vid dessa tillfällen.

Tillgången på platser i bostad med särskild service LSS, gruppboendestäder; har varit låg. Externa platser har köpts för att kunna erbjuda verkställighet inom tre månader. Förvaltningen arbetar tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen för att få tillgång till nya lokaler för gruppboendestäder. Flera befintliga gruppboendestäder finns också i äldre byggnader som behöver rustas upp alternativt ersättas av nya lokaler.

FRAMTIDEN

Under 2018 kommer den första privata utföraren inom insatsen boendestöd att starta sin verksamhet.

Kommunal hemsjukvård 2021 förbereds i Stockholms län. Tidplanen har skjutits upp med ett år från år 2020 till 2021. Det finns ett uppdrag från Hälso- och sjukvårdsnämnden i Stockholms län till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen att ta fram ett förslag för kommunalisering av basal hemsjukvård. Arbetet ska genomföras tillsammans med Kommunförbundet i Stockholms län. Arbetet påbörjades 2017 och planeras vara slutfört år 2021.

I de nya bostadsprojekt som kommer att starta inom kommunen är kommunen tilldelad ett visst antal lägenheter. Nämnden undersöker möjligheten att använda dessa lägenheter för att kunna starta motsvaraande serviceboendestäder för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Andelen personer som är 80 år och äldre ökar i Österåkers kommun. 2017 var antalet 1611 personer och beräknas år 2021 uppgå till 2038 personer, en ökning med 427 personer på 4 år.

Verksamhetsberättelse byggnadsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Bygglov har bland annat lämnats för uppförande av 142 enbostadshus, 70 kedjehus, 14 radhus, 38 tvåbostadshus och 26 fritidshus. Sammanräknat har bygglov lämnats för 328 bostäder, vilket är en ökning med 35 % jämfört med 2016.
- Bygglov har lämnats för uppförande av 6 flerbostadshus, med totalt 258 lägenheter.
- Nämnden har totalt fattat beslut i 824 lovärenden samt i 67 ärenden rörande strandskyddsdispens. Startbesked har lämnats i 1 007 ärenden, varav 192 bygglovsfria åtgärder (s.k. attefallåtgärder).
- Tidsbegränsat bygglov har lämnats för 4 tillfälliga boenden med sammanlagt 55 lägenheter. Bygglov har också lämnats för en affärsbyggnad (Rusta) och en ny idrottshall i Skärgårdsstad, ett vårdboende samt en förskola (Näs).
- Nämnden har meddelat beslut i 334 ärenden rörande bidrag för bostadsanpassning.
- Inom samhällsbetalda resor har 1123 beslut tagits rörande skolskjuts och 482 beslut rörande färdtjänst.
- 3 trafiksäkerhetsåtgärder kopplat till säkra skolvägar har gjorts.
- 3 större åtgärder har gjorts avseende tillgänglighet där flertalet enkelt avhjälpta hinder tagits bort.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Byggnadsnämnden redovisar ett överskott mot budget om 6,5 mnkr. Kostnaderna är lägre än budget och intäkterna är högre än budget. Personalkostnaderna ligger lägre än budget och hänförs till vakanser inom bygglovsenheten. Under övriga kostnader finns överskott mot budget vilket främst beror på att kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag och samhällsbetalda resor blivit lägre än väntat

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Under året har en ny entreprenör för parkeringsövervakningen kontrakterats. Uppdraget har utökats för att kunna hantera boendeparkering, långtidsuppställda fordon på allmän platsmark, trafikfarliga uppställningar samt servicegator för att kunna sköta väghållning (snöröjning, städning). I det nya avtalet är parkeringsövervakarna verksamma i kommunens felanmälsystem. Detta har även medfört en kortare ledtid för flytt av fordon och även färre utbrända fordon.

Sedan 1 juni har kommunen inte längre några avtal med entreprenörer för utförande av bostadsanpassningsåtgärder. Det är istället den sökande själv som väljer entreprenör och beställer de åtgärder som bidrag beviljats för. Detta innebär att kommunens handläggning nu i sin helhet följer Boverkets rekommendationer.

FRAMTIDEN

Antalet bygglovsansökningar bedöms även fortsättningsvis ligga på en hög nivå, dock med fluktuationer utifrån rådande konjunkturlägen och liknande faktorer. Antalet ärenden för 2017 ligger på en fortsatt hög nivå, med en ökning om 10% jämfört med 2016. Nämnden ser inte heller någon minskning av antalet tillsynsärenden.

Inom samhällsbetalda resor påverkas kostnaderna mycket av vilken resandekategori en elev tillhör och denna variation är svår att prognostisera. Arbete pågår ständigt tillsammans med trafikingenjör och trafikplanerare med att bygga bort trafikfarliga passager genom trafiksäkerhetsåtgärder. Ny upphandling av samhällsbetalda resor kommer att påbörjas under 2018.

Riktlinjerna för skolskjuts kommer, föranlett av förändrad lagstiftning, att revideras för att inkludera 6-åringar.

Befolkningens åldersstruktur med ett ökande antal äldre innebär troligen en fortsatt ökning av antalet ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Verksamhetsberättelse miljö- och hälsoskyddsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

- Prövning och tillsyn av anmälningspliktig vattenverksamhet har tagits över från Länsstyrelsen.
- Miljöprovtagning för identifiering och bedömning av föroreningar i ytvatten och sediment har genomförts i 5 sjöar.
- Tillsyn och utredning av föroreningar i mark och vatten har genomförts vid 12 hamnar genom provtagning av mark och sediment för kontroll av föroreningar.
- Deltagande i det nationella tillsynsprojektet gällande CLP-märkning av kemiska produkter. Inspektion av 8 butiker.
- Nämndens dokumenthantering har digitaliserats och sköts med Ipad istället för utskrivna dokument.
- Föroreningar inom fd brandstationen, fd kemptvätten vid Åkers kanal och från Isättra gruva och oljeberggrum har undersökts och utretts.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens överskott om 0,5 mnkr fördelar sig med ett underskott om 0,3 mnkr på intäktsidan och ett överskott om 0,8 mnkr på kostnadssidan.

Överskottet beror främst på deltidsfrånvaro samt sjukfrånvaro. Det har inte varit möjligt att rekrytera ersättare i den utsträckning som önskats för att stärka upp för frånvaron.

Underskott beror främst på att planerad tillsyn inom i huvudsak miljöbalkens område inte har kunnat genomföras enligt plan och att färre ansökningar om tillfälliga serveringsstillstånd än förväntat har inkommit.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Provtagning avseende ekologisk status i utvalda sjöar och vattendrag har genomförts. Tillsyn har genomförts av bland annat historiska, misstänkta och pågående förorenade områden, dagvattenanläggningar, fordonstvättar, anläggningar som säljer drivmedel och enskilda avlopp.

Tillsyn av inomhusmiljö i gruppboenden, äldreboenden, förskolor och ljudmiljön i skolmatsalar har genomförts. Projektet kemikalier i förskolan som genomfördes tidigare har följts upp. Information till fastighetsägare om naturligt höga halter metaller i brunnar har anslagits på informationstavlor, webb och i lokala tidningar. Tillsyn av försäljning av tobak och receptfria läkemedel har genomförts.

Inom livsmedelsområdet har 284 av 333 planerade livsmedelskontroller genomförts och 211 av planerade 220 livsmedelsanläggningar kontrollerats. Inspektioner har bland annat skett vid Knallemarknaden på Ljusterö bygdegård och vid Kanalens dag. Miljö- och

hälsoskyddsenheten deltar i regionala provtagningsprojekt inom SILK, Samverkan inom livsmedelskontrollen.

Åtta stadigvarande serveringstillstånd och 16 tillfälliga har givits under året. Inre och yttre tillsyn av restauranger har genomförts.

FRAMTIDEN

Arbetet med förorenad mark inklusive provtagning av mark och vatten i utredande syfte fortsätter.

Det senaste årets problem med kraftigt sänkta nivåer av grundvatten och förväntade nya regler om ökad åtgärdstakt av enskilda avlopp förväntas påverka tillsynen av vatten- och avlopp.

Kontrollköp av tobak och receptfria läkemedel fortsätter.

Förändringar inom livsmedelskontrollområdet och vid tillsyn med stöd av miljöbalken kommer att införas med anledning av Statskontorets utredning ”Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan” och Miljötillsynsutredningen. I vilken omfattning och när förändringarna kan komma att träda i kraft är ännu inte fastställt.

Nya modeller för taxor inom livsmedelskontrollområdet och för tillsyn med stöd av miljöbalken kommer att införas.

Verksamhetsberättelse socialnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Arbetet med att se över verksamheternas processer och styrdokument fortgår. Inom enheten för ekonomiskt bistånd har det arbetet bidragit till minskade kostnader för bistånd för tillfälligt boende.
- En mottagningsgrupp har inrättats inom enheten för barn och unga. Ett syfte är att hantera det ökande antalet orosanmälningar likvärdigt. Jämfört med 2016 har antalet orosanmälningar som gäller barn ökat med 40 %.
- Under året kom totalt 193 individer som nyanlända eller genom anknytning till kommunen. Av dessa var 105 barn.
- Som ett led i att snabbt stötta nyanlända kommuninvånare att bli självförsörjande har integrationsarbetet övertagits av kommunens näringslivsenhet.
- Utvecklingen inom e-hälsa fortgår.
- Stödgrupper för föräldrar med barn i åldrarna 12-18 år har genomförts.
- Ungdomsmottagningen är överflyttad till skolnämnden.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Socialnämndens resultat för 2017 visar en positiv budgetavvikelse om ca 3,8 mnkr. Intäkterna avvek totalt med +18,4 mnkr vilket beror på ökade intäkter för flyktingar jämfört med budget. Köp av verksamhet avviker negativt om 1,4 mnkr och avser också främst kostnader för köpt verksamhet för flyktingar. Övriga kostnader översteg budgeten med 6,0 mnkr och beror till stor del på konsultkostnader främst inom flyktingverksamheten samt ökat ekonomiskt bistånd till flyktingar.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Genom att upprätta handlingsplaner tillsammans med klienten har förväntningar och mål förtydligats för både klient och handläggare. Handlingsplanen revideras och följs upp löpande och är ett viktigt verktyg att använda för att nå målet att den enskilde ska bli självförsörjande. För den som ansöker om ekonomiskt bistånd har förbättringsarbetet bidragit till att rättsäkerheten ökat.

Nya rutiner för tillfälligt boende och skärpta krav för beviljande av bistånd har haft särskild positiv effekt på både arbetsmiljö och ekonomi. Låg personalomsättning med tillsvidareanställda och färre konsulter har också haft en positiv effekt på ekonomin.

Anmälningar gällande misstänkt våld mot barn ökar i jämförelse med tidigare år. Förklaringarna till ökningen kan vara ökad anmälningsbenägenhet och ökad kunskap generellt i samhället om våld i nära relationer.

Under året har arbetet med projektet ”Problematisera skolfrånvaro” påbörjats i nära samarbete med skolförvaltningen.

Som ett led i arbetet med att snabbt få nyanlända att bli självförsörjande har en beställning lagts till kommunstyrelsen på ett integrationsarbete omfattande 2,5 heltidstjänster. Under året kom totalt 193 individer som nyanlända eller genom anknytning till kommunen, av dessa var 105 barn.

Vid årsskiftet var 66 ensamkommande barn och ungdomar placerade i någon av de tillgängliga placeringsformerna HVB, familjehem eller stödboende. Ytterligare 24 ensamkommande minderåriga bodde i eget boende. Eget boende i form av t ex ”korridorsboende” erbjuds de ungdomar över 18 år med uppehållstillstånd som efter en individuell bedömning bedöms sakna omvårdnadsbehov och egen möjlighet att ordna bostad.

De statliga ersättningarna har minskat och mot bakgrund av detta har ett omställningsarbete pågått under året. Omställningen innebär att fler ensamkommande mindreåriga har placerats i stödboende. Dessutom har under året nya boendeformer tillkommit såsom korridorsboende för ungdomar utan vårdbehov. Dessa boendeformer har en kostnadsnivå som bättre motsvarar de ekonomiska förutsättningarna.

Under våren 2017 har förvaltningen haft fokus på att rekrytera och utreda fler egna jour- och familjehem. Syftet har varit att minska användandet av konsulentstödda jourhems- och familjehemsplatser för att på så sätt minska kostnaderna.

FRAMTIDEN

Under förutsättning att läget i omvärlden inte förändras kan det antas att antalet nytilkomna ensamkommande minderåriga kommer att minska. De ensamkommande minderåriga som beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT) kommer att bli myndiga och på sikt självförsörjande. Under 2018 beräknas att kommunen ska ta emot sju nya ensamkommande minderåriga. Detta innebär att behovet av personalresurser och av placeringar med stöd av socialtjänstlagen på sikt kommer att minska.

I takt med att nyanlända avslutar sin etablering och färre söker asyl kommer även gruppen nyanlända att minska, då kommunen följer anvisningslagen som beslutar hur många kommunen måste ta emot. Det innebär inte att utmaningarna för kommunen upphör. Det är fortsatt viktigt att stötta nyanlända kommuninvånare att bli självförsörjande inom den tvååriga etableringstiden. I annat fall finns risken att behov av ekonomiskt bistånd uppstår, liksom behov av bostad. Mot bakgrund av ett minskat antal personer som sökt asyl 2017 samt prognosen för 2018 med 150 beräknade anvisningar, går det att dra slutsatsen att det framöver kommer finnas ett minskat behov av bostäder för nyanlända under etableringstiden.

Antalet kvotflyktingar, vilka väljs ut av UNHCR direkt från flyktingläger, har ökat i takt med att den övriga flyktingströmmen minskat. Den gruppen kommer behöva ytterligare etableringstid, då det är de särskilt utsatta som kommer som kvotflyktingar.

Från den 1 januari 2018 är Socialnämndens ansvar att förebygga, motverka och bistå med insatser vid spelmissbruk inskrivet i socialtjänstlagen. I lagen likställs spelmissbruk och spelberoende med substansberoende och ansvarsfördelningen mellan landsting och kommun är den samma som vid substansberoende.

Verksamhetsberättelse produktionsstyrelse

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- HVB-hem för ensamkommande flyktingbarn avvecklas.
- Övertagande av en fristående skola blir Röllingbyskolan i kommunal regi.
- Hög beläggning inom utbildningsområdet.
- Skötsel av badplatser, spår och leder övergår i privat regi.
- Beslut om att utöka gymnasiet med en klass.
- Auktorisationsavtal för vuxenutbildningen upprättas.
- Satsning på digitalisering i vården genom projektet Digit fortsätter.
- Alla fritidsgårdar har blivit HBTQ-certifierade.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Produktionsstyrelsen uppvisar en avvikelse mot budget på -11,4 mnkr, motsvarande -1,1 % av omsättningen. Den negativa avvikelsen hänförs i första hand till vård- och omsorg (-8,8 mnkr), förskolan (-3,9 mnkr), komvux (-3,6 mnkr) samt eftersläpande kostnader från den avvecklade hemtjänsten (-1,4 mnkr). Vård- och omsorg har fortfarande samma svårigheter att anpassa verksamheten till de ekonomiska förutsättningarna som tidigare år. Förskolans underskott är en konsekvens av den personalökning som skett för att minska antal barn per årsarbetare medan komvux har haft svårigheter att anpassa sig till den nya ersättningsmodellen. Ett omfattande förändringsarbete pågår för att nå en ekonomi i balans.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Produktionsstyrelsens verksamheter präglas överlag av hög kundnöjdhet. Ambitionsnivån hos chefer och medarbetare är hög och arbete pågår ständigt för att förbättra kvaliteten inom befintliga ramar.

År 2017 har produktionsförvaltningen förbättra kvaliteten inom flertalet verksamheter samtidigt som elevernas skolresultat också förbättrats. Den långsiktiga trenden är tydlig, att elevernas skolresultat har förbättrats under en följd av år.

Antalet barn per årsarbetare inom förskolan låg i oktober 2017 på 5,6 vilket är en förbättring från föregående år då siffran var 6,0. Andelen förskollärare var inom produktionens verksamheter 32 % under 2017, vilket är en minskning från 36 % föregående år som en följd av rekryteringsläget.

Forsknings- och utvecklingsprogrammet Undervisning i förskolan (Undif) fortsätter och produktionsförvaltningen deltar med samtliga förskolor.

De kommunala skolorna har ökat antalet elever, bland annat genom övertagandet av friskolan Prolympia, som under produktionens ledning fått namnet Röllingbyskolan. De kommunalt drivna skolorna har högt söktryck. Under hösten 2017 har elevtillströmningen fortsatt, bland annat med nyanlända elever. Detta har föranlett att starta upp ännu en förberedelseklass, denna gång i Margretelundsskolan.

Österåkers gymnasium bedriver Erasmus- och Atlasprojekt, vilka innebär utbyte med andra länder såsom Italien, Spanien, Tjeckien, Uganda och Holland.

Skolan har arbetat med utvecklingsgrupper, ledda av förstelärare, i språkutveckling, internationalisering, matematik, kommunikation samt digitalisering. Ett lokaltillskott i form av en tillfällig paviljong i närområdet har möjliggjort ett ökat intag med ytterligare en klass vid det samhällsvetenskapliga programmet.

Komvux Österåker står sig kvalitativt väl i konkurrensen inom vuxenutbildningen. De egna kursutvärderingarna liksom Swecos kvalitetsuppföljning visar att eleverna är mycket nöjda med vuxenutbildningen.

Den kommunala musikskolan bedriver en utåtriktad verksamhet med en lång rad elevkonserter där elever utöver den lektionsbundna undervisningen också får möjlighet att möta en publik och tränas i scenisk förmåga.

För att underlätta integration på fritidsgårdarna anställdes en fritidsledare med breda språkkunskaper i syfte att kunna kommunicera på ett bra sätt med de nya ungdomarna och tolka mellan de olika ungdomsgrupperna.

Vårdverksamheterna präglas av hög kundnöjdhet och målet med ökad delaktighet i brukarundersökningen har uppnåtts. Flera gemensamt framtagna mål med syfte att öka kvaliteten samt optimera resursanvändningen har formulerats och följts upp under året.

Under hösten 2017 avvecklades HVB-hemmet Avinir för ensamkommande flyktingbarn. Verksamheten har under 18 månader bedrivits med god kvalitet och ekonomi i balans.

Kostenheten följer Livsmedelsverkets riktlinjer och använder Skolverkets webbverktyg för att kvalitetssäkra att maten som serveras på samtliga skolor är näringsriktig. Inom äldreomsorgen har mycket arbete lagts på dialog med enhetens matgäster. Tillagningen sker, med få undantag, från grunden och 21,7 % av årets inköpta livsmedel har varit ekologiska, vilket är en ökning med 1,6 % jämfört med 2016.

FRAMTIDEN

Personalförsörjningen inom omsorg och utbildning kommer vara en nyckelfråga i hela landet under de närmsta åren, liksom förvaltningens förmåga att skapa förutsättningar för att minska sjukfrånvaron.

Flera av verksamheterna behöver anpassas under de närmaste åren för att ta emot och integrera nyanlända. För att nå goda resultat i detta arbete är nära samarbete med övriga förvaltningar och civilsamhället en förutsättning.

Kommunens expansion påverkar produktionens verksamheter, som behöver skapa förutsättningar för ökade volymer med bibehållen kvalitet.

Produktionens verksamheter har överlag förbättrat kvaliteten under året och det arbetet kommer fortsätta samt intensifieras. Samtidigt kommer arbetet för att säkerställa en ekonomi i balans fortgå.

Verksamhetsberättelse Armada-koncernen

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Uppdraget med att ta fram bostäder till nyanlända har under året inneburit ett omfattande arbete.
- För Armada Bostäder har fortsatta åtgärder vidtagits för att sänka radonvärdena i de fastigheter som ligger över gränsvärdet.
- Nybyggnationen av ny brandstationen stod klar och togs i drift under året.
- Om- och utbyggnation av Österskärsskolan etapp 1 är klar.
- Österåkers Stadsnät AB har fortsatt arbetet med bredbandsutbyggnad med mål att uppnå 90 % tillgänglighet för kommunens innevånare till 2019.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Koncernens resultat efter finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt uppgår till en vinst på 4,5 mnkr. Detta kan jämföras med föregående års resultat på 3,6 mnkr. Året dessförinnan, 2015, låg vinsten på 21,1 mnkr.

Totalt sett för koncernen har driftkostnaderna inkl. administration i relation till den utthyrningsbara ytan ökat jämfört med föregående år, såsom vatten och avlopp, el, fjärrvärme samt förvaltningskostnader. Den enda förbrukningsavgiften som minskat är för sopor. Kostnaderna för underhåll har enligt plan minskat. För hyresbostäderna har driftkostnaderna ökat främst med anledning av reparationskostnader.

Balansomslutningen har ökat med anledning av fastighetsförvärv och flertalet pågående om- och nybyggnadsprojekt, vilket således även utökar skulder hos kreditinstitut. Koncernens totala utestående lån till kreditinstitut var på balansdagen 2 765,5 mnkr, vilket är en ökning med 250,6 mnkr jämfört med året innan. Den genomsnittliga räntesatsen för år 2017 var 1,23 % jämfört med 1,40 % för 2016. Samtliga av koncernens lån har kommunal borgen som säkerhet.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Tre längor med fem lägenheter per länga står klara på Solskiftet samt en länga på Sågvägen. Byggnation av moduler pågår på Näsvägen, Ljusterö samt Korsgärdesvägen. Modulerna kan sedan hyras ut i den ordinarie bostadskön.

Brandlarmsanläggningar har bytts ut och befintliga kompletterats på Österåkers gymnasium, Söraskolan samt Margaretelundsskolan och ny anläggning är installerad på Röllingbyskolan.

Första spadtaget togs under 2016 för nybyggnationen av friidrottsanläggningen. Läktaren är färdigställd och arbetet med löparbanor pågår. Anläggningen förväntas vara klar hösten 2018.

Under året färdigställdes Skärgårdstadshallen på fastigheten Översätra 1:417 i Skärgårdsstad. Invigningen gick av stapeln i januari 2018.

Österskärsskolan håller på att byggas ut med ny matsal och nytt kök. Första etappen är nästintill färdigbyggd.

Projektering och framtagande av handlingar för byte av kylmaskiner i ishallen pågår. På samma fastighet har alla läktare i sporthallen slipats och lackats om under sommaren.

I början av året stod den sista etappen av ombyggnationen av Söraskolan klar.

Österåkers Stadsnät AB har fortsatt arbetet med bredbandsutbyggnad med mål att uppnå 90 % tillgänglighet för kommunens innevånare till 2019. Under året har bredbandsutbyggnaden i skärgården fortgått. Bredbandsutbyggnaden fortskrider även i de centrala delarna av Österåkers kommun.

FRAMTIDEN

Med en lånevolym på drygt 2 700 mnkr är räntekostnaderna och förändringen av ränteläget oerhört väsentliga för koncernens resultat.

Det finns en osäkerhet i hur regelverket kring räntebegränsningsreglerna kommer att påverka Armada-bolagen. Denna regel förväntas träda ikraft i början på 2019.

Armada koncernen kommer att fortsätta sitt strategiska miljöarbete enligt certifiering ISO14001. Under år 2018 kommer en uppgradering ske till den nya standarden.

Det finns en långsiktig plan för att ta fram nya hyresrätter och det finns en utmaning i att bygga prisvärt och samtidigt med kvalitet. Kan produktionskostnaderna hållas nere leder det till lägre hyra.

Verksamhetsberättelse Roslagsvatten- koncernen

VIKTIGA HÄNDELSE R UNDER ÅRET

- För att hantera morgondagens VA-behov krävs vidare investeringar. Därför höjdes VA-taxan samtidigt som föreskrifter för slam och avfall samt taxestrukturen förändrades.
- Skärgårdshämtningarna har utvecklats positivt jämfört med tidigare år.
- Österåkers kommun har en offensiv utvecklingsplan med stort behov av nya bostäder. Stor vikt ligger på att VA-infrastrukturen anpassas och möjliggör ytterligare bostadsområden och förtätningar.
- Förbättringsåtgärder har genomförts på Brännbackens återvinningscentral. Bland annat har el dragits in för att möjliggöra installationen av komprimatorer. Fordonsregistrering har införts i syfte att registrera antal besökare och öppettiderna har anpassats efter kunders behov.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Resultatet för perioden blev + 48,0 mnkr före bokslutsdispositioner. Dessa avsätts helt till överavskrivningar i respektive dotterbolag. Resultatförbättringen jämfört budget beror till stor del på att räntan varit mycket låg och att reserv för skador och oförutsedda händelser inte behövt nyttjas. Investeringarna har varit 212 mnkr. Soliditeten har påverkats i en mycket positiv riktning och ligger nu på 5,7 %. Målet är 10 %.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Bolagets ambition är att i mesta möjliga mån vara tillgängliga och närvarande för kunden där de finns. Fokus läggs på att informera och lämna tips via webbplats, informationsmaterial och annonser samt att vid behov lämna information via sms-tjänst, traditionella medier samt sociala medier. En dialog med kommuninvånarna uppmuntras på bolagets Facebook-sida genom filmer, bilder och andra inlägg. Representanter för bolaget är ständigt tillgängliga genom bolagets beredskap. Kundenservice erbjuder personlig kontakt via mail och telefon.

En tidig och klok planering ger effektivt markutnyttjande och dagvattenhanteringen kan ske till en rimlig kostnad. Genom att ta tillvara dagvattnets gestaltningspotential skapas trevliga och säkra miljöer för invånarna att vistas och må bra i. Det gynnar även den biologiska mångfalden.

FRAMTIDEN

Planering och förhandling om överföring av spillvatten från Österåker och Vaxholm till Käppala fortgår men har förskjutits i tiden. Under året har dock behovet av eventuellt andra lösningar för att säkra framtida spillvattenhantering uppstått och utredning av lokala lösningar har återupptagits.

Arbetet med översynen av VA-taxan fortsätter under 2018. I samband med taxearbetet görs även en översyn av VA-verksamhetsområden och en fördjupning av kollektivets kostnader gällande dagvatten. Den nya taxan ska säkerställa kostnadstäckning för vart och ett av VA-verksamheterna; vatten, spillvatten samt dagvatten-gata och dagvatten-fastighet. Målet är att kunna anta denna under 2018.

Ny entreprenad ansvarar för insamling av hushållsavfall på fastlandet och ny avfallstaxa 1 april 2018 innebär bland annat att behovshämtning övergår till abonnemangshämtning av mat- och restavfall. Den nya entreprenaden innefattar högre miljöklassning på fordonsparken.

Inför säsong 2018 i skärgården förväntas samtliga avfallsabonnemang ha GPS-positionering.

Samtliga miljöstationer ska avvecklas under 2018 och ersättas med annan form av insamling.

Taxorna justeras efter behov och bedömningen är att de nivåer som finns idag väl speglar dagens situation. Inför kommande investeringar i avloppsreningslösningar kommer taxan att behöva höjas. Förhoppningen och fokus på sikt är att taxeutvecklingen inom VA och avfall ska kunna stabiliseras, genom kapacitetsstrategier och planer.

Resultaträkning

(mnkr)	Kommunen				Koncernen			
	Not	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016	Not	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter								
Intäkter	1	461,7	401,9	440,7	2	799,1	882,9	753,3
<i>varav jämförelsestörande intäkter</i>	3	7,0		19,2	4	0,1		8,0
Kostnader	5	-2 429,3	-2 425,8	-2 399,7	6	-2 595,4	-2 726,1	-2 563,8
<i>varav jämförelsestörande kostnader</i>		0,0		0,0		0,0		-4,4
Av- samt nedskrivningar	7	-41,4	-48,0	-39,3	8	-148,8	-159,5	-138,9
Verksamhetens nettokostnader		-2 009,0	-2 071,9	-1 998,3		-1 945,2	-2 002,7	-1 949,4
Skatteintäkter	9	1 893,9	1 884,4	1 855,3		1 893,9	1 884,4	1 855,3
Generella statsbidrag och utjämning	10	247,4	216,4	190,6		247,4	216,4	190,6
Finansiella intäkter		19,7	13,5	23,3		9,6	13,5	13,3
Finansiella kostnader	11	-4,1	-1,4	-4,1	12	-38,2	-56,8	-36,1
Resultat före extraordinära poster		147,8	41,0	66,9		167,6	54,8	73,8
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Årets resultat		147,8	41,0	66,9		167,6	54,8	73,8

Balansräkning

(mnkr)	Kommunen			Koncernen		
	Not	2017-12-31	2016-12-31	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar						
Övr immateriella anlägggn.tillgångar	13	4,8	6,5	14	5,2	7,1
Materiella anläggningstillgångar						
Fastigheter och tekniska anläggningar	15	728,2	716,6	16	3 757,7	3 490,5
Maskiner och inventarier	17	20,3	23,6	18	30,1	35,4
Övriga materiella anläggningstillgångar	19	64,2	0,0	20	679,9	533,8
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper, andelar	21	125,0	79,6	22	89,7	34,8
Bostadsrätter		7,4	7,4		7,4	7,4
Långfristiga fordringar		13,8	4,6		18,3	8,9
Summa anläggningstillgångar		963,8	838,3		4 588,4	4 117,8
Omsättningstillgångar						
Förråd		0,0	0,0		0,3	0,4
Exploateringstillgångar		112,2	37,4		113,4	37,4
Kortfristiga fordringar	23	247,3	271,7	24	295,5	358,6
Kortfristiga placeringar	25	551,8	444,4		551,8	444,4
Kassa och bank		141,7	234,2		241,0	301,3
Summa omsättningstillgångar		1 053,0	987,6		1 202,0	1 142,0
SUMMA TILLGÅNGAR		2 016,8	1 825,9		5 790,3	5 259,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Eget kapital	26	1 265,5	1 117,6	27	1 395,0	1 227,4
<i>varav periodens resultat</i>		<i>147,8</i>	<i>66,9</i>		<i>167,6</i>	<i>73,8</i>
Summa eget kapital		1 265,5	1 117,6		1 395,0	1 227,4
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	28	182,1	162,7	29	183,7	164,3
Övriga avsättningar		0,1	0,0		16,4	9,9
Summa avsättningar		182,2	162,7		200,1	174,2
Skulder						
Långfristiga skulder	30	90,8	86,7	31	3 240,8	2 976,6
Kortfristiga skulder	32	478,3	459,0	33	954,4	881,6
Summa skulder		569,1	545,6		4 195,2	3 858,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 016,8	1 825,9		5 790,3	5 259,8
Ansvarsförbindelser						
Pensionsskuld	34	706,2	729,3		706,3	729,4
Borgensåtaganden	35	3 189,6	2 945,7		1,2	1,8
Övr ansvarsförbindelser	36	105,7	112,2		105,7	112,2

Finansieringsanalys

(mnkr)	Kommunen			Koncernen		
	Not	2017	2016	Not	2017	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		147,8	66,9		167,6	73,8
Justering för av- och nedskrivningar		41,4	39,3		148,8	138,9
Justering för pensionsavsättningar		19,5	20,3		19,4	20,2
Justering för övriga avsättningar		0,1	0,0		6,5	4,8
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		0,0	0,0		0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		208,7	126,5		342,3	237,7
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-83,1	-25,7		-44,3	-45,6
Ökning/minskning förråd och lager		0,0	0,0		0,0	-0,1
Ökning/minskning kortfristiga skulder		19,3	91,7		72,8	-14,5
Ökning/minskning exploateringsstillgångar		-74,8	-9,3		-76,0	-9,3
Medel från den löpande verksamheten		70,2	183,3		294,8	168,2
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-111,0	-101,9		-588,9	-479,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		35,4	0,0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-1,2	-1,1		-1,2	-1,1
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,2
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-45,4	-30,5		-55,3	-30,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,1		0,0	0,1
Investeringsbidrag		0,0	25,9		0,0	25,9
Medel från investeringsverksamheten		-157,6	-107,5		-610,0	-484,9
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning av långfristiga skulder		4,2	0,0		309,9	390,9
Minskning av långfristig skuld		0,0	-2,6		-45,7	-107,1
Ökning av långfristiga fordringar		-9,3	-4,5		-9,7	-4,5
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		0,2	0,2
Aktieägartillskott		0,0	0,0		0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		-5,1	-7,1		254,8	279,5
ÅRETS KASSAFLÖDE						
Summa av årets kassaflöde		-92,5	68,6		-60,3	-37,1
Likvida medel vid årets början		234,2	165,6		301,3	338,4
Likvida medel vid årets slut		141,7	234,2		241,0	301,3

Noter

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2017	2016	(mnkr)	2017	2016
Not 1 Summa intäkter			Not 2 Koncernens intäkter		
Enligt driftsredovisningen	1 472,0	1 449,0	Österåkers Kommun	461,7	440,7
Intern handel mellan nämnder	-1 072,5	-1 045,7	Armada Fastighets AB	322,7	310,5
Statsbidrag maxtaxa	15,8	17,2	Roslagsvatten AB	175,0	164,1
Realisationsvinst	7,0	19,2	Elimineringar	-160,4	-162,1
Exploateringsintäkt	38,0	0,0	Summa	799,1	753,3
Övr centrala poster	1,4	1,0			
Summa	461,7	440,7			
Not 3 Jämförelsestörande intäkter			Not 4 Koncernens jämförelsestörande intäkter		
Realisationsvinster vid försäljning av fastighet; Mark vid nya brandstationen såld till Armada för 7,0 mnkr			Armadas vinster vid försäljning av inventarier		
Not 5 Summa kostnader			Not 6 Koncernens kostnader		
Enligt driftsredovisningen	3 487,9	3 387,7	Österåkers Kommun	-2 429,3	-2 399,7
Intern handel mellan nämnder	-1 072,5	-1 045,7	Armada Fastighets AB	-193,9	-192,3
Intern kapitalkostnad	-52,9	-55,9	Roslagsvatten AB	-126,7	-122,5
Justering semesterlöneskuld	3,8	3,1	Elimineringar	154,5	150,7
Pensioner regleringspost	51,9	50,5	Summa	-2 595,4	-2 563,8
Försäljningskostnad exploatering	9,3	0,0			
Medfinansiering järnvägsbro	0,0	60,0			
Övr centrala poster	1,819	0,0			
Summa	2 429,3	2 399,7			
Not 7 Av-samt nedskrivningar			Not 8 Koncernens av- samt nedskrivningar		
Immateriella anläggningstillgångar	2,9	3,4	Immateriella anläggningstillgångar	3,1	3,6
Fastigheter och anläggningar	30,0	27,0	Fastigheter och anläggningar	131,8	121,1
Maskiner och inventarier	8,5	8,9	Maskiner och inventarier	12,4	13,1
Nedskrivning	0,0	0,0	Nedskrivning	1,6	0,9
Summa	41,4	39,3	Summa	148,8	138,9
Not 9 Skatteintäkter					
Allmän kommunalskatt	1 900,5	1 862,2			
Skatteavräkning innevarande år	-8,8	-8,6			
Skatteavräkning förutvarande år	2,2	1,7			
Summa	1 893,9	1 855,3			
Not 10 Generella statsbidrag och utjämning					
Kostnadsutjämning	68,8	48,2			
Inkomstutjämning	44,3	2,6			
Regleringsavgift	-0,4	-1,4			
Strukturbidrag	0,0	0,0			
Kommunal fastighetsavgift	89,1	83,9			
Utjämningsbidrag LSS	28,7	39,9			
Övriga bidrag från staten	17,0	17,6			
Summa	247,4	190,6			
Not 11 Finansiella kostnader			Not 12 Koncernens finansiella kostnader		
Räntor på lån och borgensavg	0,0	0,0	Räntor på lån och borgensavgift	33,9	31,9
Räntor på pensionsskuld	2,4	2,2	Räntor på pensionsskuld	2,4	2,2
Övriga finansiella kostnader	1,7	1,9	Övriga finansiella kostnader	1,9	2,0
Summa	4,1	4,1	Summa	38,2	36,1

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2017	2016	(mnkr)	2017	2016
Not 13 Immateriella anläggningstillgångar			Not 14 Koncernens immateriella anläggningstillg		
Ingående balans	6,5	8,8	Ingående balans	7,1	9,8
Nyanskaffning	1,2	1,1	Nyanskaffning	1,2	1,1
Avskrivning	-2,9	-3,4	Avskrivning	-3,1	-3,6
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0	Nedskrivning/utrangering	0,0	-0,2
Utgående balans	4,8	6,5	Utgående balans	5,2	7,1
Ursprungligt anskaffningsvärde	14,1	12,9	Ursprungligt anskaffningsvärde	15,3	13,9
Accumulerade avskrivningar	-9,3	-6,4	Accumulerade avskrivningar	-10,2	-6,9
Bokfört värde	4,8	6,5	Bokfört värde	5,2	7,1
Not 15 Fastigheter och tekniska anläggningar			Not 16 Koncernens fastigheter och tekn anlägggn		
Ingående balans	716,6	647,0	Ingående balans	3 490,5	3 447,7
Nyanskaffning	41,7	96,5	Nyanskaffning	400,4	164,0
Avskrivning	-30,0	-27,0	Avskrivning	-131,8	-121,2
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0	Nedskrivning/utrangering	-1,4	0,0
Utgående balans	728,2	716,6	Utgående balans	3 757,7	3 490,5
Ursprungligt anskaffningsvärde	991,1	949,5	Ursprungligt anskaffningsvärde	5 244,3	4 849,6
Accumulerade avskrivningar	-262,9	-232,9	Accumulerade avskrivningar	-1 486,6	-1 359,2
Bokfört värde	728,2	716,6	Bokfört värde	3 757,7	3 490,4
Not 17 Maskiner och inventarier			Not 18 Koncernens maskiner och inventarier		
Ingående balans	23,6	27,1	Ingående balans	35,4	41,9
Nyanskaffning	5,2	5,4	Nyanskaffning	7,4	7,5
Avskrivning	-8,4	-8,9	Avskrivning	-12,3	-13,1
Nedskrivning/utrangering	-0,1	0,0	Nedskrivning/utrangering	-0,3	-0,9
Utgående balans	20,3	23,6	Utgående balans	30,1	35,4
Ursprungligt anskaffningsvärde	65,2	73,0	Ursprungligt anskaffningsvärde	103,9	113,4
Accumulerade avskrivningar	-44,9	-49,4	Accumulerade avskrivningar	-73,8	-78,1
Bokfört värde	20,3	23,6	Bokfört värde	30,1	35,4
Not 19 Övriga materiella anlägggn.tillg			Not 20 Koncernens övriga materiella anlägggn.tillg		
Posten utgörs av pågående arbeten inom kommunen vid årsskiftet, dvs investeringar som ännu inte avslutats.			Posten utgörs av pågående arbeten inom koncernen vid årsskiftet, dvs investeringar som ännu inte avslutats.		
Not 21 Värdepapper och andelar			Not 22 Koncernens värdepapper och andelar		
Vårljus AB	0,4	0,4	Vårljus AB	0,4	0,4
Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8	Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8
Visit Roslagen AB	0,1	0,1	Visit Roslagen AB	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0	Inera AB	0,0	0,0
Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5	Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	0,0	ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	0,0
Österåkers återviningscentral AB	5,7	0,0	Österåkers återviningscentral AB	5,7	0,0
Roslagsvatten AB	2,3	2,3	HBV förening	0,1	0,1
Armada Fastighets AB	42,6	42,6	Sågra Fastighets AB	9,6	0,0
Summa	125,0	79,6	Summa	89,7	34,8

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2017	2016	(mnkr)	2017	2016
Not 23 Kortfristiga fordringar			Not 24 Koncernens kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	55,9	17,6	Kundfordringar	44,7	32,4
Interimsfordringar	165,9	228,2	Interimsfordringar	177,4	242,1
Övriga kortfristiga fordringar	25,5	25,9	Övriga kortfristiga fordringar	73,3	84,1
Summa	247,3	271,7	Summa	295,5	358,6
Not 25 Kortfristiga placeringar					
Marknadsvärde pensionsportföljen;					
- nominella räntor	85,3	82,6			
- realräntepapper	18,3	18,5			
- svenska aktier	15,2	11,7			
- utländska aktier	35,1	30,8			
- globala strukturerade produkter	15,3	14,0			
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0			
- likvida medel	0,8	4,4			
Summa	170,1	162,1			
Marknadsvärde överlikviditetsportföljen;					
- nominella räntor	278,1	175,3			
- realräntepapper	0,0	0,0			
- svenska aktier	0,0	0,0			
- utländska aktier	0,0	0,0			
- globala strukturerade produkter	120,7	111,0			
- svenska strukturerade produkter	18,8	18,6			
- likvida medel	0,0	1,0			
Summa	417,7	306,0			
Bokfört värde pensionsportföljen;					
- nominella räntor	81,8	79,8			
- realräntepapper	16,0	16,1			
- svenska aktier	11,2	8,7			
- utländska aktier	29,9	23,3			
- globala strukturerade produkter	12,1	12,2			
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0			
- likvida medel	0,8	4,4			
Summa	151,7	144,4			
Bokfört värde överlikviditetsportföljen;					
- nominella räntor	276,4	174,0			
- realräntepapper	0,0	0,0			
- svenska aktier	0,0	0,0			
- utländska aktier	0,0	0,0			
- globala strukturerade produkter	105,4	106,5			
- svenska strukturerade produkter	18,2	18,4			
- likvida medel	0,0	1,0			
Summa	400,1	299,9			

Posten är värderad enligt lägsta värdets princip,

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2017	2016	(mnkr)	2017	2016
Not 26 Eget kapital			Not 27 Koncernens eget kapital		
Förändring av eget kapital			Förändring av eget kapital		
Ingående värde	1 117,6	1 050,7	Ingående värde	1 227,4	1 153,6
Periodens resultat	147,8	66,9	Periodens resultat	167,6	73,8
Direktbokningar mot eget kap	0,0	0,0	Direktbokningar mot eget kap	0,0	0,0
Utgående värde	1 265,5	1 117,6	Utgående värde	1 395,0	1 227,4
Uppdelning av eget kapital					
Resultatutjämningsreserv	179,6	179,6			
Övrigt eget kapital	1 085,9	938,1			
- varav reserverat för pensioner	699,2	573,7			
Utgående eget kapital	1 265,5	1 117,6			
Not 28 Avsättningar för pensioner			Not 29 Koncernens avsättningar för pensioner		
Avs för pension, anställda	135,4	122,1	Avs för pension, anställda	136,6	123,4
Avs för pension, förtroendevalda	11,1	8,4	Avs för pension, förtroendevalda	11,1	8,4
Avs för visstidspension, anställd	0,0	0,4	Avs för visstidspension, anställd	0,0	0,4
Löneskatt på ovan	35,6	31,8	Löneskatt på ovan	36,0	32,1
Summa	182,1	162,7	Summa	183,7	164,3
IB	162,7	142,3	IB	164,4	144,1
ökning löneskatt	3,8	4,0	ökning löneskatt	3,8	4,0
finansiell kostnad	2,1	1,8	finansiell kostnad	2,1	1,8
indexjustering	1,3	1,1	indexjustering	1,2	0,9
nyintjänad pension	16,0	16,7	nyintjänad pension	16,0	16,7
utbetalningar	-3,7	-3,3	utbetalningar	-3,7	-3,3
UB	182,1	162,7	UB	183,7	164,3
Visstidspension avser 1 person år 2016 och 0 personer år 2017					
Aktualiseringsgraden uppgår till 79,4 %					
Not 30 Långfristiga skulder			Not 31 Koncernens långfristiga skulder		
Balanserade investeringsbidrag	85,2	86,7	Balanserade investeringsbidrag	85,2	86,7
Lån i bank och kreditinstitut	0,0	0,0	Lån i bank och kreditinstitut	2 835,3	2 614,2
Övriga långfristiga skulder	5,6	0,0	Övriga långfristiga skulder	320,3	275,8
Summa	90,8	86,7	Summa	3 240,8	2 976,6
Not 32 Kortfristiga skulder			Not 33 Koncernens kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	172,0	167,9	Leverantörsskulder	231,8	204,4
Interimsskulder	272,4	266,5	Interimsskulder	315,6	306,6
Personalens skatter och avg	14,6	13,8	Personalens skatter och avg	15,8	14,9
Övriga kortfr skulder	19,4	10,8	Övriga kortfr skulder	391,2	355,8
Summa	478,3	459,0	Summa	954,4	881,6

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2017	2016	(mnkr)	2017	2016
Not 34 Pensionsskuld inom linjen					
Pension för anställda	564,5	583,0			
Pension för förtroendevalda	3,8	4,0			
Löneskatt på ovan	137,9	142,4			
Summa	706,2	729,3			
IB	729,3	749,7			
förändring löneskatt	-4,5	-4,0			
uppräknning/indexjustering	14,4	14,5			
nyintjänad pension	-0,3	1,0			
utbetalningar	-32,8	-31,8			
UB	706,2	729,3			
- varav reserverat under eget kapita	699,2	573,7			
Visstidspension avser 2 personer 2017					
Not 35 Borgensförbindelser					
Armada-koncernen	2 765,5	2 514,9			
Roslagsvatten AB	13,0	13,0			
Österåkersvatten AB	409,9	415,9			
Kommunalt förlustansvar småhus	0,3	0,8			
Övrigt	0,9	1,0			
Summa	3 189,6	2 945,7			
Not 36 Övriga ansvarförbindelser					
Posten utgörs av summan av de kommande årens förfallobelopp enligt kommunens befintliga hyresavtal som överstiger 3 år.					
upp till 1 år	22,6	20,2			
mellan 1 och 5 år	60,5	69,8			
över 5 år	22,6	22,2			
Summa	105,7	112,2			

Redovisningsprinciper

PENSIONSSKULD

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden ansvarsförbindelse. Denna rad ligger utanför balansräkningen enligt den sk blandmodellen. Den del av avsatta pensionsmedel som överstiger 151,7 mnkr är återlånade till verksamheten.

Kommunen har beslutat att från och med 1998 årligen betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning. Under ansvarsförbindelser finns de pensionsförpliktelser som har tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998. Dessa räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna.

Samtliga pensionsskulder är beräknade utifrån RIPS, SKLs beräkningsprinciper för pensioner.

Sedan 2014 har även pensioner avseende förtroendevalda beräknats årligen och ingår i räkenskaperna.

SEMESTERLÖNESKULD

De anställdas fordran på kommunen i form av intjänad semester samt ej kompenserad övertid har skuldbokförts som kortfristig skuld. Skulden baseras på konstaterat utfall vid respektive bokslut. För 2017 konstateras att skulden ökat med 3,8 mnkr och uppgick vid årets slut till 59,6 mnkr.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Från 2010 har investeringsbidrag av ett större värde balanserats separat och anläggningstillgångarna upptas till bruttoanskaffningsvärde. Som ett större värde har 1,0 mnkr använts som riktvärde. Investeringsbidragen periodiseras över anläggningarnas ekonomiska livslängd.

Det bokförda värdet utgörs av anskaffningsvärdet minskat med planmässiga avskrivningar.

Som gränsvärde för att klassas som investering har använts 1 pbb (prisbasbelopp).

Inom immateriella tillgångar finns dels intern utvecklad, i form av kartdatabas, dels externt förvärvade i form av olika IT-system.

Från 2017 är anläggningsreskontra med systemstöd tagen i bruk. Detta innebär att icke avslutade investeringar per årsskiftet återfinns i balansräkningen under posten Övriga materiella anläggningstillgångar som pågående arbete.

KOMPONENTREDOVISNING

Under 2015 färdigställdes arbetet med att dela upp större befintliga anläggningar på väsentliga komponenter. Som gränsvärde för större anläggningar användes 1,0 mnkr. Vid arbetet med att dela upp äldre anläggningar i komponenter användes fördelningsnycklar framräknade av Samhällsbyggnadsförvaltningen. För unika anläggningar gjordes separata bedömningar. Sedan 2015 har nyanskaffningar delats upp på komponenter vid aktivering. Separata bedömningar ligger till grund för fördelning på komponenter för alla anläggningar från 2015.

Komponentredovisning har också fullt ut genomförts i båda dotterföretagen.

EXPLOATERINGSTILLGÅNGAR

Under 2011 införde kommunen en ny modell för exploateringsredovisning. Vid bokslut bedöms vilka nedlagda utgifter och inkomster som skall avslutas mot resultatet och vilka som skall balanseras i väntan på ytterligare utgifter och inkomster. Balansering sker över konto 147. Tabell under avsnittet Exploateringsredovisning visar ingående balanserade värden, årets totala utfall inom exploateringsredovisningen samt resultatförda belopp 2017 fördelat över exploateringsområden.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivning påbörjas samma månad som en anläggning tagits i bruk.

Avskrivningstider beräknas utifrån den aktuella anläggningstillgångens uppskattade ekonomiska livslängd. För anläggningar av ett större värde (över 1,0 mnkr) som innehåller olika komponenter med olika ekonomisk livslängd görs en uppdelning där varje komponent skrivs av separat.

Rak avskrivning tillämpas. Följande avskrivningstider tillämpas om inte det enskilda fallet föranleder någon avvikelser:

- Internt upprättade kartor – 3 år
- Licenser för förvärvade system – avtalstiden
- Investeringar i gator och vägar – individuella bedömningar, dock längst 60 år
- Inventarier i kontors- respektive verksamhetsmiljö – 10 år/5 år
- Investeringar i IT-hårdvara – 3 år
- Konst och mark skrivs inte av

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

I den sammanställda redovisningen ingår för 2017 Österåkers kommun, Armada Fastighets AB (100 %) samt Roslagsvatten AB (43,9 %). Detsamma gäller jämförelseår 2016.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I enlighet med den proportionella konsolideringen har endast ägda andelar av räkenskapsposterna för de kommunala ej helägda företagen tagits in i koncernredovisningen.

Vid konsolidering har de civilrättsliga underkoncernernas bokslut används enligt alternativregeln i Rekommendationen om sammanställd redovisning.

Inom koncernen förekommer handel mellan bolagen. Eliminering av intäkter/kostnader samt fordringar/skulder som bygger på inlämnade uppgifter från bolagen har gjorts för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Utöver detta har även övriga kända transaktioner såsom utdelningar, innehav av aktier och dylikt eliminerats.

Under 2017 har förvärv skett av ytterligare två helägda bolag. Dessa har dock inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen på grund av sin ringa balansomslutning.

LEASING

Finansiella leasingavtal förekommer inte inom kommunen. Operationella leasingavtal med avtalsperiod om upp till 36 månader förekommer gällande datorer, kopiatorer samt bilar. Dessa lämnas inga tilläggsupplysningar om då de inte överstiger 3 år.

Tidigare år har hyresavtal med extern motpart tagits upp som ansvarsförbindelse. Från 2015 har även hyresavtal med kommunägda fastighetsbolaget Armada noterats i underlaget. För 2017 finns dock endast externa avtal med, då samtliga hyresavtal med Armada omfattar maximalt 3 år.

Som ansvarsförbindelse finns 2017 nuvärdet av framtida hyresåtaganden gällande lokaler oavsett hyresvärd där avtalstiden överstiger 3 år.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkterna gällande 2017 är periodiserade enligt SKLs decemberprognos i enlighet med RKR 4.2. Slutavräkningen för 2016 är bokförd enligt slutreglering i januari 2018.

PERIODISERING EJ UTBETALDA STATSBI DRAG

Ansökta men ej utbetalda statsbidrag från migrationsverket har 2017 intäktsförts till en lägre andel än 100 % i enlighet med försiktighetsprincipen.

AVSÄTTNINGAR

I balansräkningen finns avsättning för pensioner samt en före detta stiftelse, vilken lyfts in till kommunen under 2017. Kommunens bedömning är att båda dessa avsättningar lever upp till definitionen av begreppet avsättning även med de nya hårdare kraven i Rekommendation nr 10.2

OSÄKRA KUNDFORDRINGAR

I bokslut 2017 har reserv för osäkra kundfordringar gjorts omfattande 100 % av de fordringar som är äldre än 6 månader.

AVGÅNGSVEDERLAG

Avtal om avgångsvederlag kostnadsförs vid avtalstillfället oavsett utbetalningstidpunkt förutsatt att ingen annan motprestation krävs av den anställde mer än att anställningen upphör.

KORTFRISTIGA PLACERINGAR

De medel som kommunen under 2012 med hjälp av Söderberg & Partners har placerat för kommande pensionskostnader klassas som en värdepappersportfölj, dvs portföljens totala omfattning värderas enligt lägsta värdes princip. Värdering per 2017-12-31 är 151,7 mnkr, vilket innebär ursprungligt anskaffningsvärde samt anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning och ränta.

Under 2014 investerades dessutom 300 mnkr i separat portfölj för överlikviditet. Denna utökades under 2017 med ytterligare 100 mnkr. Värdering av denna är per 2017-12-31 400,1 mnkr, vilket innebär ursprungligt anskaffningsvärde, anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning och ränta samt avskrivning av övervärden på värdepapper som köpts till överkurs.

Marknadsvärde för de ingående tillgångsslagen redovisas i not till båda värdepappersportföljerna.

Årets transaktioner har sammantaget genererat en utökning av det bokförda värdet på portföljerna med 107,4 mnkr, varav 100,0 mnkr avser ytterligare insättning.

DIREKTBOKNING MOT EGET KAPITAL

Under 2017 eller jämförelseåret 2016 har inga bokningar gjorts direkt mot eget kapital.